

■ တောင်တွင်းကြီးမြို့
နတ်မီတောရဆရာတော်ကြီး
ဟောကြားတော်မူသော

အနုတ္တလက္ခဏသုတ် ဇာနားဇောက်

အဖွဲ့ဝင်များအတွက်သာ

■ တောင်တွင်းကြီးမြို့
နတ်မီတောရဆရာတော်ကြီး
ဟောကြားတော်မူသော

အနုတ္တလက္ခဏသုတ် ဇာနားဇောက်

အဖွဲ့ဝင်များအတွက်သာ

46003
.300

တောင်တွင်းကြီးမြို့
ခုတ်မိုတော်ရ ဆရာတော်

ချစ်ဇနတ်

ဟောကြားတော်မူသော

အနုတ္တရဗုဒ္ဓဇာတ်

တရားတော်

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
 ဝန်ကြီးဌာန
အာနတ္တ

အာနတ္တအဖွဲ့အစည်းများ
 အဖွဲ့ဝင်များ

အဖွဲ့ဝင်များ

အဖွဲ့ဝင်များ

**နတ်စို့တောရဋ္ဌိဟောသော ဆရာတော်ကြီး၏
 အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တရား**

ဓမ္မစကြာသုတ်ကို တစ်ဝါတွင်းလုံးလောက် ဟောခဲ့ပြီးပြီ ဟုတ်ကဲ့
 လား။ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဓမ္မစကြာကိုဟောပြီးနောက် အနတ္တလက္ခ
 ဏာသုတ်ကိုဆက်ပြီး ဟော **ဣ** ထားတယ်လို့ ဆိုထားတော့
 ဗြူကလည်း ဘုရားကိုယ်တော် **အနတ္တဆိုတာ** မြတ် ဒေသနာတော် အတိုင်း
 အနတ္တသုတ်ကို ဆက်ပြီး ဟော **အတ္တပဟုတ်လို့** လိုက်ကြသေးတာပေါ့။
 အနတ္တဆိုတဲ့ စကား **အနတ္တ** လုံးအနေနဲ့ကတော့ ဝုဒ္ဓဘာ
 သာ တစ်လောကလုံးအဖို့ **အနတ္တ** မဆန်းတဲ့ စကားလုံးတစ်လုံး
 ပါပဲ။ လူတိုင်းသိ၊ လူတိုင်း **(န-အတ္တ)လို့** ကြား၊ လူတိုင်းပစ်စပ်က ထွက်
 နေတဲ့ စကားလုံးတစ်လုံး **ခေါ်တယ်** ပေါ့လေ။
 အဓိပ္ပာယ်ကော မသိ **ဣ** ကြဘူးလားဆိုတော့ သိကြ
 ပါတယ်။ အနတ္တဆိုတာ အတ္တ **ဣ** မဟုတ်လို့ အနတ္တ (န-အတ္တ)
 လို့ ခေါ်တယ်ဆိုတာလည်း သိတဲ့လူတွေအများကြီး ဟုတ်ကဲ့လား။

ဒီတရားနာနေတဲ့ ဒကာ၊ ဒကာမကြီးတွေ ထဲမှာဆိုရင် အနတ္တလက္ခဏာသုတ်ကြီး တစ်သုတ်လုံး အာရုံရွတ်ဆိုနိုင်တဲ့လူတွေ ပါချင်ပါမှာပေါ့။

ဒါဖြင့် အဲဒီဒကာ၊ ဒကာမကြီးတွေ အနတ္တဆိုင်ရာပြောလားလို့မေးရင် ဘယ်နယ်မြေကြပါ့။ သေသေချာချာပြောရရင် ဒီအနတ္တဆိုတဲ့ စကားတစ်လုံး ဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးတစ်ရပ်လုံးရဲ့ တကယ့် အရေးတကြီး အနှစ်အသားဖြစ်တယ်။ အင်မတန် ကြီးကျယ်တဲ့ စကားလုံးတစ်လုံး ဖြစ်နေတယ်။ တကယ်တမ်း ကြည့်လိုက်တော့လည်း ဒီကနေ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးကို လက်ခံယုံကြည်နေကြတဲ့ ကမ္ဘာလူသားအားလုံး ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်လောကလုံးဟာ ပဓာနအလုပ်က ဘာလဲဆိုရင် ဒီအနတ္တဆိုတဲ့ အမြင်အသိကို ဆိုက်ဖို့ကိစ္စဟာ အဓိက အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ ဒါဟာ ဗုဒ္ဓဝါဒီ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းရဲ့ အန္တိ စခန်းပေါ့လေ။

အဲဒီလောက်ကြီးကျယ်တဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကျယ်ဝန်းတဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒီတိုင်း မလွဲမသွေ စကန် မြင်အောင်၊ ဆိုက်အောင် ကျင့်ရမယ့် လုပ်ငန်းကြီး တစ်ရပ်ဟာ ဒီ အနတ္တကိစ္စကြီးပဲ။ ဘာပြုလို့ပဲ။ အနတ္တဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ဆိုက်တာပဲ။ ဝိမုတ္တိဆိုတာလည်း ဒါပဲ။ အသင်္ခတဆိုတာလည်း ဒါပဲ။ နိရောဓဆိုတာလည်း ဒါပဲ။ ဟုတ်ကဲ့လား။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဟာ ဓမ္မစကြာကို မဟာသတ္တရာဇ် (၁၀၀) ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ စပြီး ဟောတယ်။ ဟောလို့ပြီးတာနဲ့

အနတ္တ
ဆိုက်ရင်
နိဗ္ဗာန်
ဆိုက်တာပဲ
ဝိမုတ္တိ
ဆိုတာလည်း ဒါပဲ။
အသင်္ခတ

ဆိုတာလည်း ဒါပဲ။
နိရောဓ
ဆိုတာလည်း ဒါပဲ။

တစ်ချက်ထဲ ပထမနေ့မှာ ပဲ ကောဏ္ဍညမထေရ်ကြီးဟာ သောတာပန်ကို ဆိုက်တယ်လို့ ဓာတုဆိုထားတယ်။ အဲဒီ မိဂဒါဝုန် ပထမဝါမှာ ဓမ္မစကြာစဟောတော့ ရဟန်းဣ ငါးပါး ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ပေါ့လေ။ အဲ-ငါးပါးဆိုတော့ ဓမ္မစကြာကို ဟောတဲ့နေ့က စပြီး တစ်နေ့တစ်ပါးတုနီ သောတာပန်ဖြစ်သွားလိုက်ကြတာ။ ဝါဆိုလဆုတ် (၅)ရက်နေ့ကျတော့ ပဉ္စဝဂ္ဂိဆိုတဲ့ ပထမဝါဦး ရဟန်းငါးပါးစလုံး သောတာပန်တွေ ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ အဲဒီလို သောတာပန်တွေ ဖြစ်တော့ ဖြစ်ကုန်ပါရဲ့။ အထက်သာဂဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် - အရဟတ္တမဂ် - ဖိုလ်ဆိုတာတွေကို မဆိုက်နိုင်ကြသေးဘဲ ဖြစ်နေတာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် မြင်တော်မူတယ်။ သောတာပန် ဆိုတာလောက်က ခက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အကြောင်းအကျိုးသိရုံ သိရင် ပြီးပါတယ်။ သို့သော် ကိလေသာက မကုန်ကြသေးဘူး။

အဲဒါကြောင့် ဒီအနတ္တလက္ခဏာသုတ်ကို အဲဒီပထမဝါ မိဂဒါဝုန်မှာပဲ ဝါဆိုလဆုတ် (၅)ရက်နေ့မှာ ဆက်ဟောရတယ်။ ဒီမှာ သိထားကြဖို့က ဓမ္မစကြာဟာ တစ်ခြား အနတ္တလက္ခဏာဟာ တစ်ခြားလား။ တစ်ခြားစီလားလို့ စဉ်းစားလိုက်တော့ ဒီနှစ်သုတ်ဟာ တစ်ခြားစီမဟုတ်ပါဘူး။ သဘောတစ်ခုထဲပါ။ ဟို ပထမဓမ္မစကြာမှာ (သံခိတ္တေနပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာပိ ဒုက္ခာ) ဆိုတဲ့ အပုဒ်တစ်ခု

ဟောဒီ
အနတ္တလက္ခဏာသုတ်က
မဉ္ဇေ ၁၁ လို့
စွဲလမ်းကပ်ပြီနေတဲ့
ဒွာငါးပါးဟာ
“ငါ” မဟုတ်
“ငါ” မပိုင်ဆိုတဲ့
တရားစစ်
တရားမှန်ကို
မြင်ကြရအောင်
ထပ်ပြီး
အနက်ပွင့်တဲ့သုတ်ပဲ။

ပါနေတယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီသံခံထွေ့နပဉ္စပါဒါ နက္ခန္ဓာပိဒုက္ခာကို ပထမဓမ္မစကြာမှာ ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့က ကောင်းကောင်း မရှင်းမလင်း အသိ မကြည်လင်ခဲ့ကြဘူးနဲ့ တူရဲ့။

သူ့ဆိုလိုရင်း အ
၌ (ငါ) ဆိုတဲ့သဒ္ဓါက ဘာ
နေခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရ
ဟု သို့မဟုတ် အတ္တဟု ဆက်
နေခြင်းသည် အချုပ်အား
ကြောင်း သမုဒယသစ္စာပဲ
အောင် အသိအမြင်ပေါက်
ကာသုတ်က 'ငါ'လို့ ခွဲလမ်း
('ငါ'မဟုတ် 'ငါ'မပိုင်)ဆိုတဲ့
ကြရအောင် ထပ်ပြီး အနက်
နတ္တလက္ခဏာသုတ်ဆိုပြီး

ကိုယ်တောင်းတဲ့ဆုနဲ့
ညီညွတ်အောင်
ကိုယ်တိုင်
ကွင်းသုံးအားထုတ်ဖို့
ပြင်ပကိစ္စသိတာ
ဒီဘုရားဆိုပြီး
ဆုတောင်းမှာ
ပေးနေပြီ

ဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲ။ ခန္ဓာငါးပါး
လဲ။ ဆက်ခါဆက်ခါ ဖြစ်ပေါ်
တယ်။ အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး၌ (ငါ)
ခါဆက်ခါ ထင်မှတ်စွဲလမ်း
ဖြင့် ဒုက္ခတရားကြီးရဲ့ အ
ဆိုတဲ့ စကားကို ပိုပြီး ပေါ်လွင်
အောင် ဟောဒီ အနတ္တလက္ခ
ကပ်ပြီနေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ
တရားစစ်တရားမှန်ကို မြင်
ဖွင့်တဲ့သုတ်ပဲ။ အဲဒါကို အ
ခေါ်တာပဲပေါ့လေ။

လက္ခဏာသုတ်ကို ဟောကြစို့
တမ်း။ အားမနာတမ်း ရှင်း
ဓိပ္ပာယ် တော်တော်ပါနေ
စပ်နေလို့ ပြောရအုံးမယ်။
ဟောမယ့်ဘုန်းကြီးက ဘယ်သူလဲဆိုတော့ သျှင်ဥက္ကဋ္ဌကိုး။ သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ
ဆိုတာက မဆက်ဆံတမ်း။ မခေါ်မပြောတမ်း ဆိုပြီး ဗမာပြည်ဘုန်းကြီး
အတော်များများလောကက (ပကာသနိယကံ) ပြုထားတဲ့ ဘုန်းကြီးကိုး။
တစ်နည်းအားဖြင့် ပိုရှင်းအောင်ပြောရရင် သျှင်ဥက္ကဋ္ဌတရား၊
သျှင်ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်သာဖြစ်၍ သူနဲ့သာဆိုင်စေ။ ငါတို့နှင့် မသက်ဆိုင်ရလို့
ဆိုလိုတယ်။ (စူဠာဝဂ္ဂပါဠိတော် မြန်မာပြန်မှာ-၃၅၂) ဒီတော့ သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ

ဆိုတဲ့ဘုန်းကြီးက ကိုယ့်စကား ကိုယ့်တာဝန်အဖြစ် ယူတယ်။ ဘယ်သူနဲ့မှ
မဆိုင်စေရပါဘူး။

သူပုတ်သတ္တ
ဆိုတာက
နာပညတ်
တပ်ဆင်ထားပုံမျှ
အင်္ဂါအပြု
အလိုဌာသာ
ပုတ်ယူရတယ်

အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တော်ကြီးကို ဒီအနတ္တ
သုတ်တော်ကြီးဟာ ဘုရားဟောပါဠိတော်အစစ်ဖြစ်
တယ်။ ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ တိတိပပဟော ကြစို့ဆိုတော့
ဒီဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံတွေမှာ ဘယ်ကစပြီး ဗုဒ္ဓဘုရား
ရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးရဲ့ ဒီအနတ္တကို ကန့်လန့်လုပ်
လာသလဲဆိုတော့ (ဩကာသဘုရားရှိခိုး) ဆုတောင်း
ပိုင်းကြီးကစပြီး ကန့်လန့်လုပ်တာ တွေ့ရတယ်။

ဩကာသဘုရားရှိခိုးမှာ ပထမခွင့်တောင်းပြီး
(ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ရတနာမြတ်သုံးပါးတို့အား
တာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတည်းဟူသော ကံသုံးပါး
တွင် တစ်ပါးပါးသောကံဖြင့် ပြစ်မှားမိသည်ရှိသော်
ထိုအပြစ်တို့ကို ပျောက်စိမ့်သောငှာ၊ ဘုရားတပည့်တော် တစ်ကြိမ်၊
နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်မြောက်အောင် လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏
ဘုရား) ဆိုတာထောက်တော့လည်း ရတနာသုံးပါးအစစ်ကို ဘယ်ဗုဒ္ဓ
တာသာဝင်များက မရိုမသေ ပြစ်မှားဝံ့ကြသလဲဆိုသော် မတော်တဆ
အပြစ်ရှိရင် ခွင့်လွှတ်ပါဘုရားဆိုပြီး ခွင့်တောင်းတယ်ဆိုတာ အင်မတန်
ယဉ်ကျေးလိမ္မာတဲ့ လူကြီးလူကောင်းပီသတဲ့ အလုပ်ပဲ။ ဒီအပုဒ်ကတော့
ကောင်းပါတယ်။ ဘာမှ ပြောစရာမရှိပါဘူး။

သို့သော် - - -
နောက်ဆုတောင်းပိုင်းက လာပြီ။ တကယ့်အတ္တကြီး တကယ့်သ
ဿဒိဋ္ဌိ လမ်းစဉ်ကြီးကိုယ့်ပြီး တောင်းလိုက်တဲ့ဆုတွေက လက်အုပ်က
လေးဆိုပြီး သုံးကြိမ်ပြီးဆုကန်တော့တာနဲ့တောင် မကာမိပါဘူး။ ကပ်ကြီးသုံး

ပါး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါး၊ အပါယ်လေးပါး၊ ဝိပုတ္တိတရားလေးပါး၊ ဗုဒ္ဓဘဝတရားငါးပါးတို့မှ ဘဝဆက်တိုင်း အခါခပ်သိမ်း ကင်းလွတ်ငြိမ်း၍ အဆုံးစွန်သောဘဝ၌ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရှေ့ရောက်ရသူ ဖြစ်ရပါလို၏ဘုရား - ကိုး။

အဲဒီကပ်သုံးပါး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါးဆိုတာတွေက ကင်းလွတ်ချင်တာ ဘယ်သူလဲ။ အတ္တ။ ဘုရားက အနတ္တဟောတယ်။ ဒီမှာက လိုချင်၊ ရချင်တဲ့လူက ရှိနေပြီ။ က- အနတ္တမဆိုက်သေးလို့ အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ရင်လည်း ဖြစ်ပါစေအုံး။ ဒါတွေက ဆုတောင်းရုံနဲ့ကော ရရောတဲ့လား။ ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုတာက ကိုယ်တိုင် တဏှာဥပါဒါန်ကို ပယ်နိုင်မှ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကိလေသာအာသဝေါတရားမှ လွတ်ရတဲ့ ကိစ္စ။ ဘယ်သူက ဆုပေးလို့ ရမှာတဲ့လဲ။ ဆုမတောင်းနဲ့လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ကိုယ်တောင်းတဲ့ဆုနဲ့ ညီညွတ်အောင် ကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံးအားထုတ်မှ ဖြစ်တဲ့ကိစ္စဆိုတာ ဒီဘုရားရှိခိုး ဆုတောင်းမှာ မေ့နေပြီ။

တစ်ခါ (ဘဝဆက်တိုင်း ကင်းလွတ်ငြိမ်း၍ အဆုံးစွန်သောဘဝကျမှ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရလွယ်၊ ရောက်လွယ်တဲ့ ကိုယ် ဖြစ်ပါရစေ) ဆိုတာမျိုးကလည်း ပါလိုက်သေး။ ကောင်းကြံရောဗျား။ အတ္တဒိဋ္ဌိလည်းဖြစ်သေး။ သဿတဒိဋ္ဌိလည်းဖြစ်သေး။ ဒီဘုရားရှိခိုးကြီးနဲ့ လူတွေနဲ့ကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်တဲ့အချိန်ကစ တွေ့ကြရတော့တာပဲ။

အဲဒါကြောင့် အနတ္တကို ဟောမယ်ကြံရင် အဲဒီလိုဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကိုးရိုးကားယားဖြစ်အောင် ဝင်ရှုပ်ထားတဲ့ဟာမျိုးတွေကစပြီး ပြတ်ပြတ်သားသား ပယ်နိုင်မှဖြစ်မယ်။ က-တစ်ခါ အခုတရားကို နာနေ

ရုပ်နာမ်တို့၊
ဒုန္နာငါးပါး
တို့ကိုတော
ပရမတ္ထသစ္စာ
အနေနဲ့
မှတ်ရုံသိရုံပဲ
ပူဇော်ဖို့

ကြတဲ့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေကလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ငါဘယ်သူလဲလို့ထင်မှတ်ပြီး တရားဟောနေတဲ့ဟာက ဘုန်းကြီး၊ တရားနာနေကြတာက ဒွိလူစု ဘယ်သူဘယ်ဝါဆိုတဲ့ နာမပညတ်တွေစွဲထားကြလို့မဖြစ်ဘူး။ ဒါတွေက သမုတိသစ္စာအဖြစ် စကားအသုံးမျှပါကလားလို့ သိမှတ်ထားကြဖို့လည်း လိုတယ်။ သမုတိသစ္စာဆိုတာက ဘာလဲ။

အမည်နာမသမုတ်ခေါ်ဆိုထားရုံမျှသော နာမည်အမှတ်အသားကိုသာ ခေါ်တယ်။ တကယ်ရုံ၊ ဧကန်ရှိမျိုးကို စွဲယူစရာ မဟုတ်ပါဘူး။ တောစောင့်နတ်၊ တောင်စောင့်နတ်၊ မြေဘုတ်ဘီလူး၊ နတ်ဆိုးနတ်ကောင်း၊ ရုက္ခစိုး ဘုမ္မစိုး၊ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်ဆိုတာတွေလည်း သမုတိသစ္စာအနေနဲ့ ဟုတ်ဟုတ်၊ မဟုတ်ဟုတ် နာမည်နာမတွေပညတ်ပြီး ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနေကြတာပဲနိဗ္ဗာန်။ တကယ်တမ်း အဲဒီဟာတွေ ဘယ်မှာ အဟုတ်ရှိသလဲဆိုရင် ဘယ်မှာမှ ရှိတာမဟုတ်ပါဘူး။

အဲဒီလိုပဲ ဦးဖြူ ဦးမဲ၊ ဒေါ်ညို၊ ဒေါ်လှ စသည်တွေလည်း တကယ်စင်စစ် အစိုးအမြဲသဘောအားဖြင့် ယူလို့ရတာမျိုးမဟုတ်။ စင်စစ် ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ ယာယီအပေါင်းအစပ် ဘုတ (၄)ပါးရဲ့ ခေတ္တခဏ အဖွဲ့အစည်းပြုထား နိုက်ကလေးကို ခေါ်တာပါပဲ။

အဲဒီဟာတွေကို ဒီလိုမှ နာမည်နာမပညတ်မထားရင်လည်း အမေါ်အပေါ်၊ အသုံးအနှုန်းမပါဘဲ တရားဖြစ်အောင်ဟောဖို့ ပြောဖို့ ဆက်ဆံဖို့ ခက်ကုန်ကြဦးမယ်။ လူမှုဆက်ဆံရေးလည်း မလွယ်တော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် အနတ္တတရားနဲ့ ပတ်သက်လာတဲ့အခါ စကားအသုံးအနှုန်းကစ အရေးကြီးလာပြန်တယ်။ သမုတိသစ္စာသဘော၊ ပရမတ္ထသစ္စာသဘော၊ အရိယာသစ္စာသဘောဆိုတဲ့ သဘောသုံးမျိုးကို ပထမဆုံး ပိုင်းခြားပြီး နားလည်မှတ်သားထားဖို့ အရေးကြီးတယ်။

သမုတိသစ္စာဆိုတာက နာမပညတ် တပ်ဆင်ထားရုံမျှ အခေါ်

အပြောအလို့ငှာသာ မှတ်
ပြဟော၊ ငရဲ ဆိုတာတွေ
ကြီးထဲမှာလိုလို ဘာမှ
ဆင်ပြီး သုံးစွဲထားတဲ့ ဝေါ
မှတ်။ တစ်ခါ လူတွေမှာ အ
တစ်ဦးဦးနှင့် ဆက်ဆံ၊ ခေါ်
သမုတိသစ္စာကို ဘုရား
အနှုန်းအခေါ် အပေါ် အ
ရသေးတယ်။ သာရိပုတ္တရာ
ကို ဘယ်လိုပြောလိုက်။ မော
ပိဏ် လာလော့ စသည်
တော်မူရတယ်။

ဘူတ
တတ်ကြီးလေးပါးက
ဖြစ်ပျက်နေတဲ့
ဩကာသလောက
အရင်းခံ
သင်္ခါရလောက
သတ္တလောက
တွေ့ပွဲပဲလို့
သိတဲ့အမြင်ကိုသာ
အရိယာသစ္စာ
လို့ခေါ်တယ်

ယူရတယ်။ ဥပမာ - နတ်၊
ဟာ မိုးပေါ်မှာလိုလို၊ မြေ
တွေးမနေနဲ့။ အမည်တပ်
ဟာရသက်သက်လို့သာ
မည်ပညတ်ထားတာလည်း
ပြောရုံလို့သာမှတ်။ အဲဒီ
တောင် မပယ်နိုင်ဘူး။ အသုံး
နေနဲ့ ခေါ်ပြော သုံးနှုန်းနေ
လာအံ့။ အာနန္ဒာ ဘယ်သူ
ဂ္ဂလန် ဘယ်မှာလဲ။ အနာထ
ဖြင့် ပညတ်အတိုင်းပဲ သုံး
ကိုပဲ သုံးရတယ်။ ပရမတ္ထ
ရှုပ် လာအံ့။ “ငါ့ခန္ဓာ ငါး
ပြောလိုက် ဆိုလိုက်ရင်
လဲ။ ဘယ်သူ ဘယ်ဝါလို့
အကုန် ရောနှော ရှုပ်ထွေး
သို့သော် အဲဒီ သတ္တဝါတိုင်း
ကော မဟုတ်လို့လား ဆို

အဲဒီသမုတိသစ္စာ
သစ္စာအတိုင်း “ဟဲ့-နာမ်
ပါးဘယ်သွား” စသည်ဖြင့်
ဘယ့်နှယ် ဖြစ်ပါတော့မ
အမည်ပညတ် မသုံးရင်
ကုန်မှာ စိုးရပြန်တယ်။
ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ငါးပါးတွေ
တော့-ဟုတ်တယ်။ ဒီရုပ်နာမ်နဲ့ကတော့ ဘယ်သတ္တဝါ၊ ဘယ်လူ ဘယ်ဝါမှ
ကင်းတာမဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော် အဲဒီ ရုပ်နာမ်တို့ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုတော့
ပရမတ္ထသစ္စာအနေနဲ့ မှတ်ရုံသိရုံပဲ ယူရတယ်။ အသုံး အနှုန်း၊ အဆက်
အဆက်စွဲကတော့ ပရမတ္ထသစ္စာကို သုံးလို့မရပြန်ဘူး။ အဲဒါ ပရမတ္ထ
သစ္စာရဲ့ သဘောပေါ့လေ။

နောက်-အရိယာသစ္စာဆိုတာက ဘာလဲ။ ဒီအချက်တွေ နေရတဲ့
တောတောင်ရေမြေသမုဒ္ဒရာ နက္ခတ်တာရာဂြိုဟ်၊ ကမ္ဘာမျိုးစုံနဲ့တကွ
သက်ရှိတာဝ၊ လူတိရစ္ဆာန်တို့အား အရင်းစစ်တော့ ဘာကဖြစ်နေတာတွေ
လဲ။ ဘူတဓာတ်ကြီးလေးပါးက ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဩကာသလောကအရင်းခံ
သင်္ခါရလောက၊ သတ္တလောကတွေပျံ့ပဲ့လို့ သိတဲ့ဉာဏ်အမြင်ကိုသာ
အရိယာသစ္စာလို့ခေါ်တယ်။ အရိယာတို့ရဲ့ အာရုံ အသိအမြင်မျိုး၊ အရိ
ယာသစ္စာဆိုက်တဲ့ ရဟန္တာများသာ သိမြင်နိုင်တဲ့ ဓာတ်အမြင်မျိုး။ အဲဒါ
ကြောင့် အရိယာသစ္စာလို့ ခေါ်ရတယ်။
အရိယာသစ္စာအမြင်ဆိုက်နေတဲ့ ရဟန္တာရဲ့အမြင်မျိုးကို ပရမတ္ထ
သစ္စာလောက် မြင်တဲ့အမြင်နဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က မမြင်နိုင်ဘူး။ အနုမာနသဘောမျှ
အက်ခတ်နိုင်ရုံပဲရှိမယ်။ အဲဒီလိုပဲ သမုတိသစ္စာမှာတင် နစ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
မျိုးကလည်း ပရမတ္ထအမြင်နဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရဲ့ အမြင်မျိုး မြင်လို့ကို မလွယ်ဘူး။
သမုတိသစ္စာနယ်မှာတွင် အဟုတ်ဓကန်မှတ်ပြီး နစ်နေတဲ့ ပုထုဇဉ်
ရိုးရိုးတွေကျတော့ သားသမီးဟာ သူ့မှာ တကယ့် သူ့သားသမီး၊ လင်သား၊
မယား၊ ဦးကြီး၊ ဦးလေးတွေ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါတွေနဲ့တကွ မိမိရဲ့ခန္ဓာ
ကိုယ်ပါစွဲတော့ သက္ကာယအတ္တ အတ္တနိယ သက်သက်မှတစ်ပါး ပရမတ္ထ
သစ္စာအမြင်မျိုးကို မြင်ကို မမြင်တတ်ကြဘူး။ ဒီတော့ သားသေရင် သူတို့မှာ
ရင်ကွဲတော့တာပဲ။ သမီးသေရင် ဆို့နစ်ပူဆွေးကုန်ကြတော့တာပဲ။
ပါးစပ်ကသာ ပစ္စည်းသင်္ခါရ၊ လူ သင်္ခါရလို့သာ ပြောနေကြတယ်။ တကယ်
တမ်း အရေးကြီးလာတော့ သမုတိသစ္စာသာ သူ့အဖို့ အမှန်ဆုံး၊ အဟုတ်
ဆုံး ဖြစ်ကုန်ကြတော့တယ်။ ဘယ်လို ဟောလို့ပြောလို့မှ မရနိုင်ကြဘူး။
အရေးကြီးရင် သောက ပရိဒေဝတွေ တဟုန်းဟုန်း တောက်လောင်
ကုန်ကြတယ်။ အဲဒါ သမုတိသစ္စာနယ်က လူပိန်း လူအများရဲ့ သဘောပေါ့လေ။
အဲဒီတော့ သမုတိသစ္စာဆိုတာက အမည်ပညတ်မှန်သမျှ သူ့ဟာ

ယူရတယ်။ ဥပမာ - နတ်၊
ဟာ မိုးပေါ်မှာလိုလို၊ မြေ
တွေးမနေနဲ့။ အမည်တပ်
ဟာရသက်သက်လို့သာ
မည်ပညတ်ထားတာလည်း
ပြောရုံလို့သာမှတ်။ အဲဒီ
တောင် မပယ်နိုင်ဘူး။ အသုံး
နေနဲ့ ခေါ်ပြော သုံးနှုန်းနေ
လာအံ့။ အာနန္ဒာ ဘယ်သူ
ဂ္ဂလန် ဘယ်မှာလဲ။ အနာထ
ဖြင့် ပညတ်အတိုင်းပဲ သုံး
ကိုပဲ သုံးရတယ်။ ပရမတ္ထ
ရှုပ် လာအံ့။ “ငါ့ခန္ဓာ ငါး
ပြောလိုက် ဆိုလိုက်ရင်
လဲ။ ဘယ်သူ ဘယ်ဝါလို့
အကုန် ရောနှော ရှုပ်ထွေး
သို့သော် အဲဒီ သတ္တဝါတိုင်း
ကော မဟုတ်လို့လား ဆို

နှင့်သူ အသုံးအနှုန်းဟုတ်၏ ဆိုတဲ့သဘော၊ ပရမတ္ထဆိုတာက အမည်ပညတ်ကိုဖယ်ပြီး အခြေခံရဲ့ သဘောသရုပ် ဧကန်သဘာဝသက်သက်ကိုသာ အမှန်လို့ သိတဲ့သဘော၊ အရိယာသစ္စာဆိုတာက ယထာဘူတဆိုတဲ့ အရင်းမူလဓာတ်အထိ ထိုးဖောက်မြင်တဲ့အသိ၊ အမြင်မှန် သမ္မာဒိဋ္ဌိသဘော၊ အဲဒီလို လောကအသုံး - လောကုတ္တရာအသုံး အသိအမြင်သုံးမျိုးသော သစ္စာဓမ္မကို ထိုးထွင်းပြီး သဘောပေါက်ထားကြဖို့ လိုမယ်။ အဲဒါမှ အနတ္တဓမ္မဆိုက်တဲ့ အနတ္တညုတ်ကိုဟောရင် နားလည်လွယ်နိုင်ကြမယ်။ ဟုတ်ကဲ့လား။ ကဲ-ဒီအပတ် ဒီလောက်ပဲ နိဒါန်းခင်းလိုက်ကြသေးတာပေါ့။ ။

ဒုတိယအသိ
ဖြစ်တဲ့
ပရမတ္ထသစ္စာ
သိလောက်
ဆိုက်အောင်သိရင်
သောက
ပရိဒေဝဆိုတဲ့
ဒုက္ခမျိုးလောက်တော့
တကယ်ငြိမ်းနိုင်ပြီ

၂။ နတ်မိစ္ဆရာတော်ကြီး၏
အနတ္တဒေသနာအပွင့်

အရင်အပတ်က ပညတ်သိ သိတာကို သမုတိသစ္စာ၊ ပညတ်ဆိုတဲ့အမည်သညာကို ကျော်ပြီး အခြေခံသဘာဝရုပ်နာမ်ကို သိတဲ့အသိကို ပရမတ္ထသစ္စာ -- အဲဒီရုပ်နာမ်ကိုကျော်ပြီး မူလသဘာဝဓာတ်ကြီးလေးပါးအထိ ထိုးဖောက်သိတာကို အရိယာသစ္စာဆိုပြီး ဟောတယ်။ အဲဒီ သစ္စာသိသုံးမျိုး မပြောရင် အနတ္တဒေသနာဆိုတာ အလွန်ဟောဖို့ ခက်တယ်။

သစ္စာဆိုတာက အမှန်ဓမ္မကိုခေါ်တယ်။ အမည်ဟာ အမည်ချည်းပါပဲ။ သူ့ဟာနဲ့သူ အမည်တပ်ခေါ်တာ မှားသလားဆိုတော့ အမည်တပ် ခေါ်ရုံကတော့ အမည်ရှိလို့ အမည်ကိုခေါ်တာ မမှားပါဘူး။ ဦးဖြူကို ဦးမဲလို့ခေါ်ရင် ပညတ်မှားပဲ။ ဦးဖြူကို ဦးဖြူလို့ခေါ်တာ၊ ပြောတာကျတော့ မမှားဘူး။

ပညတ်အနေနဲ့ မှန်ပါတယ်။ အဲဒါကို သမုတိသစ္စာလို့ ခေါ်တယ်။ သို့သော် ဦးဖြူလည်း ရုပ်နာမ်၊ ဦးမဲလည်း ရုပ်နာမ်၊ သားသမီးလည်း ရုပ်နာမ်၊ နွားလည်း ရုပ်နာမ်၊ ခွေးလည်း ရုပ်နာမ်၊ အားလုံး ရုပ်နာမ် အဖွဲ့အစည်းချည်းပဲဆိုတော့ကော မှားသလား။ မမှားပါဘူး။ မမှားရင် မှန်တယ်။ အဲဒီလို ပညတ်ကိုကျော်ပြီး ပညတ်ရဲ့အခြေခံ ရုပ်နာမ်ကို ထွင်းဖောက်သိတာ။ မြင်တာမျိုးကျတော့ ပရမတ္ထသစ္စာလို့ခေါ်တယ်။ အဲ-နောက်ဆုံး အရိယာသစ္စာဆိုတာကျတော့ ရုပ်နာမ်ကိုတောင်

ကျော်သွားတဲ့အသိ။ ဘယ်အထိသိတဲ့အသိလဲဆိုတော့ လောကဓာတ်ကြီးတစ်ခုလုံး၊ သင်္ခါရလောကကြီးတစ်ခုလုံး၊ သတ္တလောကတစ်ခုလုံးကို ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ မူလဓာတ်အသိ။ အဲဒီ အသိကျတော့ တွေ့တဲ့အသိမှန်၊ အမှန်တအဲဒါကို အရိယာသစ္စာ

အရိယာသစ္စာ
သို့တာကတော့

သူသိတဲ့အဖန်ထက်

ကြီးလေးပါးကို လှမ်းပြီးသိတဲ့ မှ လောကုတ္တရာရဲ့နယ်ကို ကာ အမှန်ဆုံးဆိုတဲ့ အသိအသိလို့ ခေါ်တယ်။

ဟို-သစ္စာလေးပါးကြောင်းကိုးတရားအမှန်ပေါ့သိမျိုးနဲ့ သိနိုင်တဲ့ လူသားမျိုးမဂ္ဂဆိုတဲ့ သစ္စာလေးပါးကို ယာသစ္စာနဲ့ မသိနိုင်သေးတဲ့အတိုင်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ သမုဒယသစ္စာပဲ၊ ဘာပဲနဲ့ ပြောချင်ရာပြော မဂ်ဉာဏ်နဲ့မှ သိနိုင်တဲ့ သစ္စာ (၄) ပါးကို ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ မြင်မှာ၊ သိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာပြုလို့လဲ။ အဲဒီလိုပြောနေတဲ့ လူကိုယ်တိုင်းက သမုတိသစ္စာဆိုတဲ့ပညတ်သိကလေး - သူများပြောသံကြား စာထဲကဖတ်ရလို့ဆိုတဲ့ အသိကို ကျော်ကို မကျော်နိုင်လို့ပဲ။

တစ်ခြား

ဘယ်တရားကမှ

ပိုမမှန်တော့ဘူး

ဆိုတဲ့ဟာကလည်း တစ်မျိုး။ လေ။ အဲဒါ အရိယာသစ္စာကမှ ဒုက္ခ-သမုဒယ-နိရောဓတကယ်သိနိုင်တယ်။ အရိယာသစ္စာတော့ စာထဲကပါ

ဟို-ဒုတိယအသိဖြစ်တဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာသိလောက် ဆိုက်အောင်သိရင် သောကပရိဒေဝဆိုတဲ့ ဒုက္ခမျိုးလောက်တော့ တကယ်ငြိမ်းနိုင်ပြီ။ အနို့ သူ့အနေနဲ့ ကိုယ့်လင်၊ ကိုယ်သား၊ ကိုယ့်သမီးရယ်လို့ မမှတ်မမြင်တော့ဘူး။ ကိုယ်လည်း ရုပ် နာမ်၊ သူလည်း ရုပ်နာမ်၊ သူများသားသမီးရော ကိုယ့်သားသမီးရော အားလုံးရုပ်နာမ်ချင်း အတူတူချည်းပဲ ဆိုတဲ့အဆင့်အထိ တပြေးတည်း သိနေပြီ။ ဒီတော့ကာ ကိုယ့်ဟာ၊ သူ့ဟာ ရယ်လို့ မခွဲခြားတော့ဘူး။ ချစ်တယ်၊ မုန်းတယ်ဆိုရအောင်ကလည်း သူ့မှာ ချစ်စရာရယ်၊ မုန်းစရာရယ်လို့ အထူးခွဲခြားမနေတော့ဘူး။ ဒုက္ခသစ္စာ

အစစ်ကို မြင်တဲ့ သိတဲ့အနေက အဲဒီပရမတ္ထသစ္စာသိအဆင့်ရောက်မှ အရိယာသစ္စာကို တကယ်သဘောပေါက်နိုင်တယ်။ အခုလို ပညတ်သိမျိုးနဲ့ မရဘူး။

အရိယာသစ္စာဆိုတာကတော့ သူသိတဲ့အမှန်ထက် တစ်ခြား ဘယ်တရားကမှ ပိုမမှန်တော့ဘူး။ အမှန်တကူအမှန်ဆုံးသစ္စာကို သိထားပြီကိုး။ ဒါက ဘယ်လိုလဲ။ ရုပ်နာမ်ဆိုတာလည်း လက်စသတ်တော့ ဒီလောကကြီးတစ်ခုလုံးကို ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ အသွင်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်နေရတာဟာ ဘူတရုပ်ကြီး။ တစ်နည်း - ဘူတဓာတ်ကြီး(၄)ပါးကြောင့်ပဲလို့ သိနေပြီ။ ဒီဘူတဓာတ်ကြီး(၄)ပါးမရှိရင် ဒီလောကကြီးမှာ အခုမြင်တွေ့နေရတဲ့ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့သတ္တဝါ သင်္ခါရလောကကြီး၊ သတ္တလောကကြီးရယ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါအုံးမလား။ မလာနိုင်ပါဘူး။ သူ့သူငါငါဆိုတာမျိုးတော့ ထည့်ကို မစဉ်းစားနဲ့၊ ဖြစ်လာဖို့ အဝေးကြီး။

ကဲ-အနတ္တဒေသနာကြီး ဆက်ဟောကြအုံးစို့။ အခုနင်ကပြောခဲ့သလို ပရမတ်ဉာဏ်၊ ဓာတ်ဉာဏ်ကလေးလောက်မှ အခြေခံမရရင် အနတ္တဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်နားလည်ဖို့ခက်တယ်။

အခု ဒီမှာဟောရမှာက အနတ္တလက္ခဏာသုတ်ကို လူနားလည်အောင်ဟောရမှာ။ အဲဒီလို လူနားလည်အောင် ဟောရမယ့်တရားကြီးကို စာအုပ်ထဲကအတိုင်း အနတ္တလက္ခဏာသုတ်ကိုရွတ်ပြီး အနက်ဘာသာပြန်လိုက်ရင်တော့ ပြီးတာပေါ့။ အဲဒါလည်း အနတ္တဒေသနာ

တရားဆိုတာ
ပြောသံကြားတာ
ဟောသံကြားတာ
စာထဲကပါတာ
မှတ်ထားပြီး
ပြောတာနဲ့
တရား
ဖြစ်ကရောလား
ပပြစ်ဘူး
တရားပြဖြစ်ရင်
တရားသိတယ်လို့
ဆိုနိုင်ပါ့မလား
တရားဆို
မသိရင်ကော
တရား
ရှိနိုင်ပါ့မလား

တော်ကြီးလို့တော့ ခေါ်နိုင်ပါရဲ့။ သို့သော် ဘာနားလည် သလဲဆိုတော့ စာထဲကအတိုင်း နားလည်ရုံပဲ။ ကိုယ်တိုင် နားလည်တာမျိုး ဖြစ်ပါ့မလား။ မဖြစ်ဘူး။

တရားဆိုတာ ပြောသံကြားတာ၊ ဟောသံကြားတာ၊ စာထဲကပါ တာမှတ်ထားပြီး ပြောတာနဲ့ တရားဖြစ်ကရောလား။ မဖြစ်ဘူး။ တရားမဖြစ်ရင် တရားသိတယ် **တရားသိရုံနဲ့** လို့ ဆိုနိုင်ပါ့မလား။ တရားကိုမသိရင်ကော **တရားရှိခိုင်ပုံရှိပယ်** တရား ရှိနိုင်ပါ့မလား။ မသိတဲ့ဟာ သိအောင် **တရားရှိခိုင်ပုံရှိပယ်** လုပ်လို့ကော ရပါ့မလား။

ဒီစကားလုံး **တရားရှိခိုင်ပုံရှိပယ်** တွေ အရေးကြီးတယ် နော်။ သတိခိုင်ခိုင်ထား **ပု နိဗ္ဗာန် ပါ** ပြီး မှတ် ကြပါ။ စဉ်းစား ကြပါ။ သိတာနဲ့ရှိတာ **တရားရှိခိုင်ပုံရှိပယ်** ဟာ မတူဘူး။ မော်တော် ကားကြီးတွေ၊ ၄-၅ ထပ် **တရားရှိခိုင်ပုံရှိပယ်** တိုက်ကြီးတွေ မသိဘူး လားလို့မေးရင် သိကြတာပေါ့။ လမ်းပေါ်ပြေးနေကြတာ ကားဆို အမျိုး စုံပဲ။ တစ်ချို့များ စက်သံကြားတာနဲ့ ဘာဖြစ်နေတယ်၊ ဘာကားမျိုး ဆိုတာတောင် သိလိုက်ကြသေး။ ကဲ-အဲ ဒီလို သိနေပါတယ်ဆိုတဲ့ ကား တစ်စီး မြင်ဖူးပါတယ်။ သိပါတယ်ဆိုတဲ့ ၄-ထပ်တိုက်တစ်လုံး ကိုယ်ပိုင်ရှိ သလားလို့ မေးရင် ဘယ်နှယ်ပြောရပါ။

အဲဒီလိုပဲ သိတော့သိရဲ့။ မရှိရင် ကိုယ်နဲ့ဘာဆိုလဲ တစ်ခြားစီ။ အခုတော့ မော်တော်ကားဆိုတာမျိုး သိဖို့ဝေးရော၊ မြင်ကိုမမြင်ဖူးပါဘူး ဆိုတဲ့လူကို “ကားရှိသလား” မေးရင် ဟို-အမေးခံရတဲ့လူက “ကားဆိုတာ ဘာလဲ”၊ “ဘာကိုခေါ်တာလဲ၊ ပေါင်ကားတာကိုခေါ်သလား” လို့ပြန်မေး ရင် မခက်ပါလား။

အခုလည်း ခို့ဒကာကြီးတွေ၊ ဒကာမကြီးတွေ တရားဆိုတာဘာ လဲလို့ မေးကြမယ်လို့တော့ မထင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တရားရှိသလားလို့

မေးရင် ဘယ်နှယ်ဖြေကြမလဲ။ ရှိတယ်ဆိုရင် အခုတစ်ယောက်ယောက် က ဒကာကြီးကို ဆဲလိုက်ရင် ဒကာကြီးဘယ်နှယ်နေမလဲ။ မျက်နှာကြီးနီ လာမယ်ထင်တယ်။ လူတွေရှေ့ တရားနာနေတုန်းမို့ ခံချင်ခံဦးမယ်ပေါ့ လေ။ သို့သော် စိတ်ထဲကတော့ မချိပြီးမျိုးဖြစ်နေရင် ဘယ်မှာလဲ တရားရှိ တာ။ အဲ-အိမ်က သမီးတစ်ယောက် ဟိုကန်တော်ကြီးထဲ လိမ့်ကျလို့တဲ့ဆိုရင် ဒီတရားပွဲက ခုချက်ချင်းထမပြေး မယ့်သူ ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိမယ် ထင်သလဲ။ တစ်ယောက် မှ ကျန်မယ်ထင်ဘူး။

အတ္တသိတံ
ကောလုံးရဲ့
အိပ္ပာယ်ကို
တကယ်သိအံ့
“အတ္တ”
ဆိုတဲ့သဘောကို
ဘယ်နှည်းနဲ့မှ
မသိနိုင်တဲ
အချက်ပဲ

အနို့ တရားမသိလို့လား။ နတ်မို့ဘုန်းကြီးရဲ့ တရားတွေ နာလာတာ ကြာလှပြီ။ ခန္ဓာငါးပါး ရွတ်ပြ လိုက်ရမလား - ဖြန်းဖြန်းကွဲ၊ အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ် ပါး ရွတ်ပြလိုက်ရမလား - မှတ်လို့၊ ဓာတ်ဆယ့်ရှစ်ပါး မေးအုံးမလား - အတုနဲ့သိ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာလည်း နေ့တိုင်းပြောနေကြတာ ရှိနေပြီ။ သစ္စာလေးပါး မေးလိုက် အုံးမလား။ ဓမ္မစကြာတစ်ပုဒ်လုံး အကုန်အာဂုံရ၊ လုံးစေ့ ပတ်စေ့ အနက်ပြန် ဟောနိုင်တဲ့လူတွေဆိုတာ ဟောဒီ တရားပွဲထဲမှာ မနည်းဘူး။

ကဲ-အဲဒါ တရားတွေပဲ။ သိပ်သိကြတာပေါ့။ အနို့ အဲဒီ သိတဲ့တရားတွေထဲက အနိစ္စဆိုတာတစ်လုံးကို တကယ်သိကြတဲ့လူ ဘယ်လောက်များ ပါမယ်ထင်သလဲ။ အိမ်မီးလောင်တယ်ကြားရင် “အို-အနိစ္စ ဓမ္မတွေပဲဟာ၊ ဖြစ်လာတဲ့ဟာ တစ်နေ့ပျက်မှာပေါ့” လို့ဆင်ခြင်ပြီး အေးအေးဆေးဆေး ဒီဓမ္မာရုံထဲ ဟိုင်နေမယ့်လူ ဘယ်လောက်များ ကျန်မယ်ထင်သလဲ။ တစ်ယောက်တစ် လေလောက် ကျန်မယ်ဆိုရင် ကျုပ် ကျောင်းမှာ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်

လောက် တရားဟောခဲ့ရကျိုးနပ်ပြီလို့ လက်ခမောင်းထခပ်ဖို့ အသင့်ပဲ။ ဒကာကြီးတို့၊ ဒကာမကြီးတို့။

အဲဒါကြောင့် တရားသိရုံနဲ့ တရားရှိချင်မှရှိမယ်။ တရားရှိတိုင်း လည်း နိဗ္ဗာန်ဆိုက်ချင်မှဆိုက်မယ်။ သို့သော် တရားကို လုံးလုံးမသိတဲ့ ဟာနဲ့စာရင်တော့ တရားသိရင် တော်ပြီ။ သိတာကို ရှိအောင်လုပ်ကြဖို့က တော့ ဒကာကြီး၊ ဒကာမကြီးကိစ္စ။ ဘုန်းကြီးအနေနဲ့က သိရုံသိဖို့ပဲ ဟော နိုင်မယ်။ သိဖို့ဆိုတာတောင် ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ရှင်းအောင်၊ သဘော ပေါက်အောင် ဟောရဲ့ပြောရတာ မလွယ်ဘူး။ အဲဒါကြောင့် အခု အနတ္တ ဒေသနာတရားကို နားလည်အောင် ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ဟောသလို၊ နာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း နားလည်မှကောင်းတယ်။ ဟောရကျိုးနပ်တယ်။ နာရ ကျိုးနပ်တယ်ပေါ့။ ဟုတ်ပလား။

ဒါကြောင့် ပညတ်သိမျှဖြစ်တဲ့ သမုတိသစ္စာသိလောက်နဲ့ အနတ္တ ဓမ္မရဲ့သဘောကို သိဖို့မလွယ်လို့ အနည်းဆုံး ပရမတ္ထသစ္စာသိလောက် တော့ အရင်သိထားဖို့ လိုတယ်လို့ ဟောခဲ့ရတယ်။

ပထမဆုံး အနတ္တဆိုတဲ့စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သေသေ ချာချာ သဘောပေါက်အောင် သိကြဖို့လိုတယ်။ အနတ္တဆိုတာ ဘာလဲ။ အတ္တမဟုတ်တာကို ပြောတာ။

အဲဒီမှာ တော်တော်အရေးကြီးတဲ့ အချက်ကြီး တစ်ခု ရှိနေတယ်။

အဲဒါ အတ္တဆိုတဲ့စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို တကယ်မသိဘဲနဲ့ အနတ္တဆိုတဲ့သဘောကို ဘယ်နည်းနဲ့မှ မသိနိုင်တဲ့အချက်ပဲ။

ဟို-အနတ္တလက္ခဏာသုတ်မှာ ဟောတာကတော့ စာအနေနဲ့ အ လွယ်ကလေးရယ်။ ဧဝံမေသုတ်ကစပြီး တေဒဝေါစအထိ အာနန္ဒာက နိဒါန်းခင်းထားတဲ့စကားတွေ အသာထားလိုက်။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီး စဟောတဲ့ အနတ္တဒေသနာတော်က ဘာကစဟောသလဲဆို

တော့ “ရူပံဘိက္ခဝေအနတ္တာ-ရူပဗ္ဗဟိဒံ-ဘိက္ခဝေ အတ္တာ” အဲဒီကစပြီး ဟောတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲ။ ရဟန်းတို့ ရုပ်ဆိုတာ ကိုယ့် ဟာမဟုတ်ဘူး ဟေ့တဲ့။ ဒီရုပ်ဟာ ကိုယ့်ဟာ ဟုတ်နို့မှန်ရင် အဲဒီ ရုပ်ကို မိမိတို့သဘောကျသလို ဖြစ်နေအောင် လုပ် ထားနိုင်စရာကောင်းတယ်။ အခုတော့ အဲဒီရုပ် ဟာ ဟောဒီလို (၁၉) နှစ်၊ (၂၀) အရွယ်လောက် ထက် မကြီးစေရလို့ လည်းကောင်း၊ မအို၊ မနာ၊ မသေစေရလို့ လည်းကောင်း၊ မနာနဲ့မကျင်နဲ့ဟ လို့လည်းကောင်း၊ ဘယ်လိုမှ လုပ်မရဘူးဟေ့-ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ ဘယ်နှယ် ဆက်ဟောသလဲဆိုတော့ “ဘိက္ခ ဝေအတ္တာအဘဝိ သာ-နယိဒံရူပံအာဗာဒါယ သံ ဝတ္တေယျလဗ္ဘေထစ-ရူ ပေ-ဧဝံမေရူပံ မာ အဟော သီတိ” စသည်ဖြင့် ဆက်ဟောတော်မူတယ်။

(အတ္တာအဘဝိဿ) ဆိုတာဘာလဲ။ ရဟန်း တို့ မင်းတို့ရုပ်ကို မင်းတို့က ငါ့ရုပ်၊ ငါ့ဟာပဲလို့ ထင်မှတ်နေရင်-လို့ဆိုလိုတယ်။

အဲဒါ ဟို-မိဂဒါဝုန်တောမှာ ဟောတာ။ ပဉ္စဝဂ္ဂီဆိုတဲ့ ကောဏ္ဍည၊ ဝပ္ပ၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနာမ်၊ အဿဇိဆိုတဲ့ တရားနာပုဂ္ဂိုလ်က ငါးဦး။

အဲဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့က ဓမ္မစကြာဆိုတဲ့ သစ္စာ (၅)ပါး တရားတော်ကိုတော့ ပထမဆုံးဟောလို့ နာပြီးပြီ၊ သိပြီးပြီ။ ဒါကြောင့်လည်း သောတာပန်တွေတော့ ဖြစ်ကုန်ကြ ပါပြီ။ သို့သော် အတ္တဝါဒထဲမှာ လူဖြစ်လာခဲ့ကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်လာ

- ပုဒ္ဒပ္ပင်္ဂပီ
- ဓမ္မာနုစိပေါင်း
- လေးထောင်ကျော်
- လောက်ကစပြီး
- လွှမ်းမိုးလာတဲ့
- ရှေးဟောင်း
- ပြုစုစာဝါဒကြီး
- အဲဒီဝါဒကြီးက
- လွှမ်းမိုးထားတဲ့
- အရှိန်ဟာ
- အခု
- ဒို့ဝဟပြည်
- ပုဒ္ဒတာသာဆိုတဲ့
- ခေတ်အယီအတွင်းက
- လှိုက်ဝါဟတုန်းပဲ
- ဖိုသေးတယ်

ကြတော့ အနတ္တဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ စကားလုံးကို နားမလည်ကြသေးဘူး။

အဲဒီခေတ်ရဲ့အချိန်က ကပ္ပိလဝတ်ပြည်နဲ့တကွ အိန္ဒိယပြည်ကြီး တစ်ခုလုံးမှာ လွမ်းမိုးနေတာက အတ္တဝါဒကြီး၊ အဲဒီအတ္တဝါဒကြီးကလည်း နည်းနည်းနောနော ကြီးကျယ်တဲ့ ဝါဒကြီးမဟုတ်ဘူး။ ဗုဒ္ဓမပွင့်မီ ရှေး နှစ်ပေါင်းလေးထောင်ကျော်လောက်က စပြီး လွမ်းမိုးလာတဲ့ ရှေးဟောင်း ဗြဟ္မဏဝါဒကြီး -- အဲဒီဝါဒကြီးက လွမ်းမိုးထားတဲ့အရှိန်ဟာ အခု ဒို့ဗမာပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတဲ့ခေတ်အထိ အတွင်းက လှိုက်ပါလာတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်။

အဲဒီလောက်အရှိန်ကြီးတဲ့ အတ္တဝါဒကို ပထမဆုံး အဓိပ္ပာယ်ရှင်း ရှင်းနဲ့ ပထမသိထားမှ အနတ္တ (န-အတ္တ) အတ္တမဟုတ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အနက်သဘောကို အသိရှင်းလာကြမယ်။ အနတ္တဆိုပြီး တန်းပြောရင် (အနတ္တ ငါ့ကိုယ်မဟုတ်) ဆိုတဲ့ စကားမျိုးလောက်ပဲ နားလည်ကြမယ်။ တကယ်အနတ္တပေါက် အောင်မြင်ကြမယ် မဟုတ်ဘူး။ ကဲ-ဒါကို နောက် တစ်ပတ်ဆက်ပြီး ဟောကြဦးစို့၊ တော်လောက်ပြီ။ ။

၃။ နတ်မှီတောရ၌ ဆရာတော်ကြီး ဟောသော အနတ္တဗေဒသနာအပွင့်

ဗို့လူတွေဟာ အနတ္တ အနတ္တနဲ့ ပြောနေကြ တာတော့ ခိုးနေပါပြီ။ အနိ အနတ္တဆိုတာ ဘာလဲ ဆိုတော့ (န-အတ္တ) အတ္တမဟုတ်တာကို ခေါ်တာ လို့တော့လည်း ပြောတတ်ကြပါရဲ့။ အတ္တဆိုတာ ဘာလဲလို့မေးရင် ဒီနေရာမှာ တော်တော်ခက်ပြီ။ နိုးနိုး ဘာသာပြန်ဦးပြန်စဉ်တော့ ရှိသားပေါ့။ (ငါ- ဝါတည်း) စသည်ဖြင့် နားလည်နေကြတာပဲရှိ တယ်။ ဒီစကားမျိုးလောက်နဲ့တော့ အတ္တရဲ့မူလ ဆိုလိုရင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မဆိုက်နိုင်သေးဘူး။ (အနတ္တ)ကို တကယ်သိဖို့အရေးက (အတ္တ) အကြောင်းမသိရင် မဖြစ်ဘူးလို့ အရင်အပတ်က ဟောခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ ဒီတစ်ပတ် မှာ အတ္တဆိုတာဘာလဲ။ ဘာကိုဆိုလိုတာလဲဆိုတာ ပထမရှင်းရလိမ့်မယ်။ အဲဒါကြောင့် အရင်ဟောခဲ့ တဲ့ သမုတိသစ္စာသဘောနဲ့ဆိုရင် အတ္တဟာ (ငါလို့) ပြန်နိုင်ပါတယ်။ စကားပမာ- ဦးဖြူရယ်၊ ဦးမဲရယ် နှစ်ယောက် အတူတူထိုင်နေတုန်း တစ်စုံတစ် ယောက်က “ဦးဖြူရေ” လို့ ခေါ်လိုက်ရင် ဦးဖြူက လှည့်ကြည့်လိမ့်မယ်။ ဦးဖြူရဲ့စိတ်ထဲမှာလည်း “ဒါ-ငါခေါ်တာပဲ” လို့ သိ လိုက်လိမ့်မယ်။ ဦးမဲက သူ့ခေါ်တာမဟုတ်လို့ “ဒါ-ငါခေါ်တာမှ မဟုတ် တဲ့၊ ငါနဲ့မဆိုင်ဘူး” လို့ ထင်သွားမှာပဲ။ သေချာတယ်။

- အတ္တဆိုတာ
- သိပ္ပံက
- အဲဒီ 'ငါ' ကို
- ဓရမတ္တသစ္စာဉာဏ်နဲ့
- သိပ္ပံ ဝေါဟာရအသိ
- ပြစ်နေတယ်
- သမုတိသစ္စာအသုံးနဲ့
- ပညတ်သိပ္ပံလောကီနဲ့
- အတ္တကိုကယ်
- မသိနိုင်ဘူး

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားဖို့က ဘာလဲဆိုရင် “ဦးဖြူ” လို့ခေါ်တော့ ဦးဖြူက “ငါ့ခေါ်တာပဲ” လို့သိတာဟာ ဘာဖြစ်တာလဲ။ ဦးဖြူဟာ ‘ငါ’လား။ ‘ငါ’ဟာ ဦးဖြူလား။ (ငါ) နဲ့ ဦးဖြူ အတူတူများ ဖြစ်နေသလား။ တကယ်ပဲ အဲဒီအတိုင်း ဟုတ်ရဲ့လား။ အကယ်၍ ဦးဖြူမှာ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ဦးဖြူကနေပြီး ဦးပြောင်လို့ အမည်ပြောင်းလိုက်တဲ့အခါ သူ့ကိုယ်သူ ဦးဖြူလို့ ထင်မှတ်ပါဦးမလား။ ဦးပြောင်လို့ခေါ်မှသာ သူ့ကိုခေါ်တာပဲလို့ နားလည်တော့မယ် မဟုတ်လား။

သို့သော် ဦးဖြူဆိုတဲ့အမည် မပြောင်းသရွေ့ ပြင်မမှည့်သေးသရွေ့ လောက်တော့ ဦးဖြူနဲ့ ဦးဖြူရဲ့ (ငါ)ဟာ အတူတူစွဲမှတ်နေမှာတော့ အမှန်ပဲ။

နာမည်မှည့်ထားတဲ့အတိုင်း မပြောင်းသေးသရွေ့ ဦးဖြူလို့ ခေါ်သရွေ့ ဦးဖြူရဲ့ ငါဟာ ဦးဖြူနဲ့ အတူတူနေဦးမှာပဲ။ အဲဒီမှာ သမုတိသစ္စာဆိုတာ ဦးဖြူဆိုတဲ့အမည်နဲ့သာ ဆိုင်တယ်။ အထဲက ‘ငါ’နဲ့မဆိုင်ဘူးဆိုတာတော့ သိကြဖို့လိုမယ်။ ‘ငါ’ဆိုတာက ဘယ်ဟာလဲ။ ဘယ်ဟာဘယ်တရားကြောင့် ဒီ‘ငါ’ ဖြစ်ပေါ်လာရတာလဲ။ ဒါက နည်းနည်းလေးနက်လာပြီ။ အတ္တဆိုတာသိဖို့က အဲဒီ‘ငါ’ကို ပရမတ္ထသစ္စာဉာဏ်နဲ့သိ မှ ပေါ်မယ့်အသိ ဖြစ်နေတယ်။ သမုတိသစ္စာအသုံးနဲ့ ပညတ်သိမျှလောက်နဲ့ အတ္တကို တကယ် မသိနိုင်ဘူး။ အတ္တရဲ့သဘောဟာ တော်တော်လေးနက်သိမ့်မေ့တဲ့ သဘောကိုဆောင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကိုပယ်တတ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ မပယ်နိုင်ရင် အနတ္တမဆိုက်ဘူး။

နောက်တစ်ဆင့်က ဦးဖြူဟာ သူ့ဟာသူ တစ်ယောက်ထဲထိုင်ပြီး ကိစ္စတစ်ခုခုကို စဉ်းစားတွေးတောနေပြီဆိုပါတော့။ ဒီအခါ သူ့ကိုယ်သူ ဦးဖြူလို့ အမည်တပ် မစဉ်းစားတော့ဘူး။ (ငါက ဘယ်လိုလုပ်မယ်၊ ငါ့ကို ဘယ်လို တုံ့ပြန်ကြလိမ့်မယ်၊ ငါ့ကို ငနီက ဘယ်နှယ်ပြောတယ်၊ ငနီဆိုတဲ့ ကောင်ကို ငါဘယ်လိုတွယ်ထားမှရမယ်) စသဖြင့် ကြံစည်တွေးတော

တဲ့အခါ ကိုယ့်ကိုယ်ကို (ဦးဖြူက)လို့ မတွေးမကြံဘူး။ (ငါ)လို့ထားပြီး ကြံစည် တွေးတောတယ်။ သို့သော် ဟို-တဖက်လူကိုတော့ (ဟို-ငါကောင်) ကိုလို့ မထင်မမှတ်ဘူး။ ငနီလို့ အမည်တပ် စဉ်းစားတယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာ
အနေနဲ့
အဲဒီအတ္တဟာ
66 ၆၂၅၅
လို့ယူရန်
ထိုက်ဘူး
စုပ်နှပ်ကို
ခွဲတဲ့အစွဲ
(အတ္တပါဒုပါဒါနံ)
ကိုသာ
အတ္တလိုယူပါ။

ဒါက သဘောပေါက်ရုံ ဥပမာပြုရတာကိုး။ ဆိုလိုတာက (ငါ)ဆိုတဲ့စကားလုံးကို ပါဠိလိုဆိုတော့ (အဟံ) လို့ ပြန်ရတယ်။ (အတ္တ)လို့ မပြန်ဘူး။ ဒီအချက်ကို ပေါ်မှ (ငါနဲ့ အတ္တ) အမြဲမတူညီတဲ့အချက်ရှိနေတာ သိစေချင်တယ်။ အခုတော့ (အဟံနဲ့အတ္တ)ဟာ ဗမာစကားလုံးနဲ့ ‘ငါ’လို့ချည်း ဘာသာပြန်ဆိုထားကြတော့ ရောနေကြတယ်။ ကွဲလွဲချက်ကိုရှင်းပြီး ခွဲထုတ်ဦးမှ ဖြစ်မယ်။ ရောနေရင် အနတ္တရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြတ်သားမယ်မဟုတ်ဘူး။ (ငါဟုတ်၏ - ငါမဟုတ်) ဆိုတာကလေးလောက်ကတော့ အနတ္တကို တကယ် မသိနိုင်ဘူး။ အနီ ဒီမှာ အတ္တရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို ‘ငါ’လို့ပဲ ပြီးစလွယ်သုံးထားတော့ တကယ်တမ်း အနတ္တ (အတ္တမဟုတ်) ဆိုတာကို ရှင်းဖို့ အတော်ခက်နေတယ်။

ဘုရားလက်ထက်သုံး ဝေါဟာရမှာကို ဘုရားက (ငါ)လို့ သုံးတဲ့ စကားလုံးတွေ ပါနေတယ်။ အဲဒီလိုသုံးတာကိုပဲ ဘုရားဟော ‘ငါ’ ရှိတယ်။ ဘုရားလည်း အတ္တပဲလို့ ဆိုကြမှာစိုးရတယ်။ ဒို့ပါဠိတော်များမှာကိုက (အဟံ ငါဘုရားသည်) ဆိုတဲ့စကားလုံးက အများကြီး။ သို့သော် (အတ္တ ငါဘုရားသည်)လို့ သုံးတာမျိုးတော့ မရှိပါဘူး။ အဲဒါ အက်ခတ်တော့ အတ္တဟာ ‘ငါ’ ဆိုတဲ့သဘောထက် ခြားနားတဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိနေကြောင်း သိသာတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားက

(အဟံ)လို့သုံးတယ်။ (အတ္တ) လို့ မသုံးပါဘူး။ ဝဇာစကားလုံးကျတော့ (ငါနဲ့ အတ္တ) က အတူတူ ဘာသာပြန်ထားတော့ တော်တော်ရှည်ရှည် ရှင်းရမယ့်ကိစ္စ ဖြစ်လာတယ်။ ဘုရားသုံးတဲ့ (ငါဘုရားသည်) ဆိုတဲ့စကားလုံးက သမုတိသစ္စာသုံး သုံးသွားတာဖြစ်နေတယ်။ ပရမတ္ထသစ္စာသုံး မဟုတ်ဘူး။ ဟို-မူလဘုရားစကားအစစ်ဖြစ်တဲ့ မာဂဒီဘာသာသုံးကတော့ (အဟံ)ဆိုတာ သမုတိသစ္စာသုံး သက်သက်ပဲ။ ပရမတ္ထသစ္စာအသုံးနဲ့ကျတော့ ဘုရားက သူ့ကိုယ်သူ (အဟံ)လို့တောင် မသုံးတော့ဘူး။ (တထာဂတ) ဆိုတဲ့စကား သုံးခဲ့တယ်။ ဓမ္မစကြာ ပြန်ကြည့်ကြပေါ့။ (အဟံ)လည်း မသုံး၊ (အတ္တ)လည်း မသုံးပါဘူး။ (တထာဂတ) လို့ပဲ သုံးစွဲသွားတယ်။ (လုပ်တဲ့အတိုင်း ပြောသူ - ပြောတဲ့အတိုင်း လုပ်သူ)။

၆၆ အဟံက

**ပြန်ဆိုတဲ့
ငါ့ကို
တစ်ပက်သားနဲ့
အင်္ဂါအပြော
ဆက်ဆံမှု
နားလည်ရုံသုံးတဲ့
သမုတိသစ္စာ
သုံးလို့သာ
ယူကြပါ ၅၅**

အမှန်က အတ္တဆိုတဲ့စကားလုံးရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်ဟာ ဗုဒ္ဓဝါဒနဲ့ မတည့်ဆုံး ကန်လန်အကျဆုံး စကားလုံး။ သို့သော် မူလဗုဒ္ဓရဲ့ မာဂဒီစကားအသုံးက သက္ကဋဘာသာနဲ့ပြန်တော့ တထာဂတပျောက်ပြီး (ငါ) ဆိုတဲ့သဘောကို သွေဖီလာခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ ရှေးဗြဟ္မာက ဟိန္ဒူအသုံးအတ္တနဲ့ အဟံဟာ ရောထွေးလာတယ်။

ဒို့--သီဟိုဠ်ပါဠိခေတ်ရောက်လာတော့ အတ္တနဲ့ အဟံဟာ တယ်မကွဲချင်တော့ဘူး။ ရှုပ်ထွေးရောနှောလာပြီ။ ဒီပမာပြည်ရောက်တော့ အတ္တလည်း 'ငါ'၊ အဟံ လည်း 'ငါ'၊ တထာဂတလည်း 'ငါ'၊ အားလုံးတသံတည်း 'ငါ'ချည်းဖြစ်ကုန်ရော။

အဲ--ဒါကြောင့် သမုတိသစ္စာသုံး၊ ပရမတ္ထသစ္စာသုံး၊ အရိယာသစ္စာသုံးကို ခွဲခြားပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှင်း

အောင် စကားခံခဲ့ရတာ နှစ်ပတ်ရှိသွားပြီ။

ကဲ--အခုစစ်ထုတ်လိုက်တော့ (အဟံ) ဆိုတဲ့ 'ငါ' နဲ့ (အတ္တ) ဆိုတဲ့ 'ငါ' ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်သော်လည်း ပရမတ္ထသစ္စာအနေနဲ့ အဲဒီအတ္တဟာ 'ငါ'လို့ ယူရန်မထိုက်ဘူး။ အနို့ ဒင်းဘာလဲ။ ရုပ်နာမ်ကို စွဲတဲ့ အဖွဲ့ (အတ္တဝါဒုပါဒါန်)ကိုသာ အတ္တလို့ယူပါ။ (အဟံ) ကပြန်ဆိုတဲ့(ငါ)ကို တစ်ဖက်သားနဲ့ အခေါ်အပြော ဆက်ဆံမှုနားလည်ရုံသုံးတဲ့ သမုတိသစ္စာသုံး လို့သာ ယူကြပါ။ ပရမတ္ထသစ္စာအနေနဲ့ ရုပ်နာမ်ဟာ ရုပ်နာမ်ပဲရှိတယ်။ အတ္တလို့ ယူစရာမရှိပါဘူး။ သန္ဓေသားအဖြစ် အမိဝမ်းထဲမှာ ရုပ်နာမ်ဖွဲ့တဲ့ ကလေးငယ်မှာ ရုပ်နာမ်ခွဲပြီး တာတော့ မှန်တယ်။ သို့သော် သူ့ကိုယ်သူ အတ္တပဲလို့လည်း မသိဘူး။ 'ငါ' ပဲလို့လည်း မသိသေးပါဘူး။ ဘာမှလည်း မသိသေးပါဘူး။

ဘာပြုလို့လဲ - အဲဒီမမွေးသေးတဲ့ သန္ဓေသားကလေးအနေနဲ့ ဘာမျှ မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ နံခြင်း၊ လျက်ခြင်း၊ ထိတွေ့ခြင်း၊ ကြံစည်စဉ်းစားခြင်း ဆိုတာတွေ ဘာတစ်ခုမျှ အလုပ်မရှိသေးလို့ပဲ။ အဲဒါ မွေးပြီး အမိဝမ်းကကျွတ်လို့ ဥလ ငှလသားအထိ ဒီအတိုင်းပဲ။ သို့သော် ကာယဝိညာဏ်ကလေးလောက်တော့ ပေါ်လာပြီ။ ဒါတော့ ဒို့-ထိကရုန်းပင်များတောင် ဒီဝိညာဏ်မျိုးတော့ ရှိသေးတာပေါ့။ ဒီထက် မပိုလှသေးပါဘူး။ ထိရင် တွန့်တာမျိုးပဲ ရှိတယ်။ သို့သော် သူက လူဆိုတော့ တိရစ္ဆာန်ထက် အတွေးကျယ်တယ်၊ နက်တယ်၊ မြန်တယ်။ အဲဒီမှာ ဝေဒနာတစ်ဆင့်ပေါ်လာ--နောက်အမှတ်

၆၆
လောကဆိုတာ
ဘာလဲ
စကြာဝဠာကို
ပြောတာမဟုတ်ဘူး။
ပြင်ရကြားရ
နံရုလျက်ရ
ထိတွေ့ရ
တွေးကြံရတဲ့
အရုပ်ပါး
နယ်ကိုသာ
ဆိုလိုတယ်

သညာလေးတွေ တိုးပွားလာ--အမှတ်တိုးပွားလာသလောက် ပြုလုပ်မှု၊ ပြုပြင်မှုသင်္ခါရတွေလည်း များလာ၊ အဲဒီဟာတွေများသလောက် အသိတွေများ လာပြီး အာရုံ ၆ ပါး၊ ဝိညာဏ် ၆ ပါး၊ ဖဿ ၆ ပါး၊ ဝေဒနာ ၃ ပါး စသည်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်လာတော့မှ ဒီလောကကြီးဟာ (ငါ) လောကကြီးပဲလို့ဆိုတဲ့ အတ္တ ဒီကျမှ ဝင်တော့တာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ လောကဆိုတာ ဘာလဲ - စကြာဝဠာကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ နံရ၊ လျက်ရ၊ ထိတွေ့ရ၊ တွေးကြံရတဲ့ အာရုံ ၆ ပါးနယ်ကိုသာ ဆိုလိုတယ်။ (နိဒါနသံယုတ်လောကသုတ်- ၂၈၉)။ အဲဒီအာရုံ ၆ ပါးဖြစ်ပေါ်လာတာဟာ ငါ့ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းလို့ ထင်တလုံး၊ အစွဲအမှတ်တလုံး ဝင်တော့မှ (အတ္တ) အတ္တဆိုတဲ့ စကားအဓိပ္ပာယ်မှန်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီပူ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ပပဉ္စတရားဝင်တယ်။

ဒီမှာတစ်ဆင့် ထပ်သိကြမိက တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ပပဉ္စတရားစကပ်ရင် အတ္တ၊ မကပ်ရင် အနတ္တ၊ ဒါကလေး စောစောစီးစီး ရှင်းပြဖို့လိုပီ။

(ငါ) ဆိုလို့ - (ငါ) တိုင်းမှာ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ဘုရားရဟန္တာရဲ့ အဟံ (ငါ) မှာက ဒါတွေမရှိဘူး။ သို့သော် (ငါ) လို့တော့ သုံးတယ်။ သူတို့မှာ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ တရားသုံးမျိုးပေါက်ပွားရာ ပင်ရင်း (အတ္တ) သဘောမပါတော့ကာ- ယူဖို့ 'ငါ' က အတ္တဝါဒုပါဒါန် (ကိုယ်ရုပ်နာမ်စွဲ) ဥပါဒါန်မပါတဲ့သဘောနဲ့သုံးတဲ့ သမုတိသစ္စာသုံးသက်သက်ရယ် - အာရုံကတော့ ပရမတ္ထသစ္စာဉာဏ်နဲ့ ရှုမြင်သုံးသပ်နေလေ့ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် -- ဒီဘုရား၊ ရဟန္တာတို့အမြင်မှာ အရိယာသစ္စာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်ဟာကြည့်ကြည့် ဓာတ်လေးပါးချည်း မြင်တယ်။ လူပဲ၊ ယောက်ျား၊မိန်းမပဲ၊ ခွေးပဲ၊ နွားပဲ၊ သစ်ပင် တောတောင်ပဲလို့ ခွဲခြားပြီး မမြင်တော့ဘူး။ ဘာမြင်မြင်၊ ဘာကြားကြား၊ ဘာပဲနံနံ၊ လျက်လျက်၊ ထိထိ၊ သိသိ အားလုံးဓာတ်ချည်းဖြစ်နေတယ်။ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီးထဲမှာ

အတ္တဆိုတာ
X မဟုတ်ဘူး X
အနတ္တ သာ
✓ အမှန်လို့ ✓

ဗုဒ္ဓစပြီး
ဟောတော်မူတဲ့
အချိန်က
? ဗုဒ္ဓစပြီး ?
တစ်စုံလုံး
နားကိုမလည်ဘူး

သင်္ဘောနဲ့သွားတဲ့အခါ သွားခါစတော့-ပျော်စရာကြီး မှတ်တယ်။ လှိုင်းကြီးတွေက တဝန်းဝန်းနဲ့ တထိပ်ထိပ်ပေါ့။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းကလည်း ရှုခင်းသာကြီးဖြစ်နေတာကိုး။ နောက်-တဖြည်းဖြည်း၊ တစ်ရက်ပြီးတစ်ရက် ဒီလှိုင်းကြီးတွေနဲ့ ရေပြင်ချည်းပဲ ဘယ်ကြည့်ကြည့် ဒါပဲမြင်ရတယ်ဆိုတော့ တဖြည်းဖြည်း ငြီးငွေ့လာတယ်။ ခွဲခြားကြည့်တဲ့သဘောလည်း မရှိတော့ဘူး။ ရုပ်နာမ်ဆိုတာလည်း ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကလွဲလို့ ဘယ်ဟာဖြင့် လှတယ်၊ ချောတယ်၊ လိုချင်စရာကောင်းတယ်၊ ဘယ်ဟာဖြင့် အကျည်းတန်တယ်၊ မုန်းစရာ ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ခွဲခြားမြင်စရာလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဒါတွေကို အဲသလိုလှတယ်၊ ချောတယ် မြင်ရအောင်ကလည်း မြဲတဲ့ အနိစ္စတရားတွေ မဟုတ်တော့ထည့်လည်း စဉ်းစားမနေကြပါဘူး။ အားလုံး မမြဲတဲ့ အနိစ္စဓမ္မတွေချည်းဖြစ်တဲ့ လှိုင်းလုံးတွေချည်း မြင်ရဖန်များတော့ ငြီးငွေ့လာကြတယ်။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဆိုတာ အဲဒါပဲ။ အဲဒါ အထက်မဂ်ဆိုက်လာတဲ့အခါ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အရိယာတို့ရဲ့ အသိအမြင်သဘော။

ဒို့ပုထုဇဉ်တွေကတော့ ကျောင်းသားကလေးတွေ မျက်လှည့်ပွဲကြည့်ရသလို ဘာမဆို တအံ့တဩ ဟုတ်ကလား။

အဲဒီလို အတ္တရုပ်နာမ်ကို မစွဲမှတ်တော့တဲ့ ဗုဒ္ဓက ဒီအနတ္တဒေသနာကို ဘယ်သူ့စဟောသလဲဆိုတော့ အဲဒီအချိန်က ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးရယ်လို့ စထုထောင်တော့ ပထမတွေ့ရတာ ပဉ္စဝဂ္ဂါဒါဠိ။

သူတို့ငါးဦးကလည်း ဒီအနတ္တစကားလုံး ကြားဖူးတာမဟုတ်သေးဘူး။ သူတို့က ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် အတ္တဝါဒီဂိုဏ်းသားအနွယ်တွေဆိုတော့ အတ္တပဲ ကြားဖူးကြတဲ့လူတွေပေါ့။ ကြားဖူးတဲ့အတိုင်းလည်း အတ္တစွဲဝါဒ ကြီးရဲ့ ကျွန်သဘောကံတွေချည်း ဖြစ်နေကြတဲ့အခါ ဘုရားက (အတ္တဆို တာ မဟုတ်ဘူးဟေ့-အနတ္တပဲရှိသကွာ) လို့ စပြီး (ရှုပ်တိက္ခဝေ-အနတ္တာ) ဆိုတဲ့အသံဟာ အဲဒီကောဏ္ဍညတို့ ငါးဦးဟာ မကြားဖူး တဲ့စကား ကြားရလို့ အံ့ဩသွားကြတယ်။

သူတို့ကြားဖူးနေတာက ရုပ်နာမ်လည်း 'အတ္တ'၊ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာလည်း 'အတ္တ' ဆိုတဲ့အစွဲကြီးနဲ့ တစ် သက်လုံး လူဖြစ်လာခဲ့ကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုး။ ဒီတော့ လည်း "အတ္တဆိုတာ မဟုတ်ဘူး။ အနတ္တသာ အမှန်" လို့ ဗုဒ္ဓစပြီး ဟောတော်မူတဲ့အချိန်က ပဉ္စဝဂ္ဂိ တစ်တွဲလုံး နားကိုမလည်ဘူး။ ဒီပဉ္စဝဂ္ဂိတို့တွင် မကပါဘူး။ အဲဒီ ခေတ်ကာလထဲမှာရှိတဲ့ ကောသလတိုင်း တစ်တိုင်းလုံး၊ ကပိလဝတ် တစ်နယ်လုံး 'အနတ္တ' ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ကြားကို မကြားဖူးကြသေးပါဘူး။ မဇ္ဈိမဒေသတွင် မကပါဘူး။ ဇမ္ဗူဒီပါတစ်ကျွန်းလုံး မကြားဖူးတဲ့စကား - ဗုဒ္ဓဟောချလိုက်တာ ဒို့သာသနာတော်မှာ အရေး အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ ပထမဆုံး အနတ္တဒေသနာတော်ကြီး ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် အနတ္တဟာ ဗုဒ္ဓပွင့်မှ ပေါ်တဲ့စကားဖြစ်တယ်။

အဲဒီ အတ္တရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ်မှန် စင်စစ်က ဘာ လဲဆိုတော့ - ပြုလုပ်သူသည် 'ငါ'၊ ပိုင်သူ 'ငါ'ဆိုတဲ့ သဘော ဖြစ်တယ်။ တိုတိုသိဖို့ကတော့ "ငါသည် ပြုသူ၊ ပိုင်သူ"

အတ္တ ရဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်မှန် စင်စစ်က ဘာလဲဆိုတော့ ပြုလုပ်သူသည် ငါ ငါ ပိုင်သူ မှန် ၆၆၅ ဆိုတဲ့သဘော ဖြစ်တယ်

ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဒီ 'ငါ' ဟာ (အဟံ) ဆို တဲ့ပုဒ်လို ရိုးရိုး 'ငါ' မဟုတ်ဘူး။ ဟို-မဟာ ဗြဟ္မာဆိုတဲ့ ဗြဟ္မဏဝါဒကြီးရဲ့ ဖန်ဆင်းရှင် ကသုံးတဲ့ အသုံးက ဆင်းသက်လာတဲ့ အတ္တပဲ ပရမတ္တပဲ ဆိုတာက ဖြစ်တယ်။

ပြုလုပ်သူဆိုတာ ဘာလဲ။ ဒီရုပ်နာမ် နဲ့တကွ ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်အောင် လုပ်တာ လည်း သူပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီရုပ်နာမ်နဲ့တကွ ခန္ဓာငါးပါးကို သူသာ ပိုင်ရှင်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်တယ်။

ထိုအတ္တဆိုတဲ့ စကားလုံးကို မမာ နားလည်အောင် တိတိကျကျပြန်မှ အခု ဟော နေတဲ့ အနတ္တရဲ့ အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လာမယ်။ ရိုးရိုး 'ငါ' မဟုတ်လို့ ဆိုရုံနဲ့ မရဘူး။

ဘုရားကတော့ ဘယ်အတ္တကမှ ပြုလုပ် တာမဟုတ်၊ တဏှာနဲ့ အစွဲဥပါဒါန်ကသာ ပြု လုပ်တာဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကို အနတ္တ ဒေသနာမှာ ဟောတယ်။ အဲဒီမှာ ခန္ဓာငါးပါး ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး အတ္တသဘောနဲ့ ဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုံတစ်ရာကမှ လုပ်တာမဟုတ်။ ဒီလိုမဟုတ်လို့ ဘယ်သူကမှ လည်း မပိုင်ဘူးဆိုပြီး ဖွင့်ဆိုတဲ့တရား။ အဲဒါကို အနတ္တလက္ခဏာသုတ်- အနတ္တဒေသနာလို့ ခေါ်တယ်။ ကဲ-ရှေ့အပတ်မှ ဆက်ကြစို့။

ခန္ဓာငါးပါးကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး အတ္တသဘောနဲ့ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် တစ်စုံတစ်ရာကမှ လုပ်တာမဟုတ်၊ ဒီလိုမဟုတ်လို့ ဘယ်သူကမှ မပိုင်ဘူးဆိုပြီး ဖွင့်ဆိုတဲ့တရား။ အဲဒါကို

အနုတ္တရပုဂ္ဂိုလ်

၆၆ အနတ္တဒေသနာ လို့ခေါ်တယ်

၄။ ဆရာတော်ကြီး၏ အနတ္တ - အဆက်

အနတ္တလက္ခဏာသုတ်ဆိုတာက ဒီခန္ဓာငါးပါးကို လက္ခဏာဉာဏ်နဲ့ သုံးသပ်ပြီး အနတ္တပေါက်အောင် ပြသွားတဲ့သဘောပဲ။ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏဆိုတဲ့ ဒီခန္ဓာအဖွဲ့အစည်းထဲမှာပါတဲ့ အချက်ငါးချက်မှာ စွဲကပ်နေတဲ့ အတ္တလို့ထင်တဲ့ (ငါစွဲ) အဲဒီအစွဲလေးကို ကွာချတဲ့ တရားပဲ။ ဒီမှာ ဘုရားက ဘယ်နှယ်ဟောထားသလဲဆိုတော့-

နိဒါန်းပိုင်းဖြစ်တဲ့ (အဝေမသုတ် ဇကံသမယံ) ဆိုတာတွေက ပိဋကတ်ရဲ့ ဆိုရိုးဆိုစဉ်ပဲ ဆိုကြပါတော့၊ သိပ်ပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဒီမယ်အရေးကြီးတာ ဘယ်ကစသလဲဆိုရင် (ရူပဘိက္ခဝေ အနတ္တာ ရူပဂ္ဂဟိဒံ) အဲဒီမယ် အရေးကြီးတဲ့အပိုင်းက စလာပြီ။ အဓိပ္ပာယ်က ရုပ်ဆိုတာ အနတ္တကွ။ အနတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ မင်းတို့ထင်နေတဲ့ အတ္တဆိုတဲ့ 'ငါ' ပိုင်သာဖြစ်ခဲ့ရင် ဒီရုပ်ကို 'မနာနဲ့ဟ'ဆိုရင် မနာရဘူး။ 'မကျင်နဲ့ဟ'ဆိုရင် မကျင်စေရဘူး။ နောက်ဆုံး ကုန်ကုန်ပြောကြစို့။ အမြဲတမ်း အပျိုကလေး၊ လူပျိုကလေးအဖြစ်က ပိုမကြီးရဘူး။ ဘယ်တော့မှလည်း မသေရဘူးလို့ အဲဒီလို မင်းတို့ရုပ်ကိုမင်းတို့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြုလုပ်ထားနိုင်စရာရှိတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပါဠိတော်က (မာအဟောသီတိ) ဆိုတဲ့ စကားလုံးပါတယ်။ အဲဒီအခုတင်က ကျုပ်ပြောသွားတဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေ အကုန်အကျုံးဝင်တယ်။

ဒါကြောင့် လူတွေဟာ အဲဒီလိုသာ ကိုယ့်ရုပ်ကို အလို့ငှါလုပ်လုပ်တိုင်းသာ ရကြရင် ဘယ်သူမှ ဒီကြံမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ နာကြံမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ သေကြံမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလိုမသေရင် တစ်ဖက်ကလည်း နောက်ထပ်မမွှေးအောင် လုပ်နိုင်ကြမဖြစ်မှာ။ မွှေးသမျှလူတွေ မသေကြဘူးဆိုရင် ဒီကမ္ဘာ ဆန့်ပါတော့မလား။ အခုဆိုရင်လည်း လူများတဲ့နိုင်ငံတွေအချို့မှာ နောက်ထပ်မတိုးအောင် ဆေးမျိုးစုံနဲ့ လူဦးရေ ကန့်သတ်

နေကြရပြီ။ အဲဒါ-အခုဒီ အတ္တကသာ ကိုယ်ရုပ်ကို မတို့၊ မနာ၊ မသေအောင် ထိန်းထားနိုင်ကြရင် ဒီကမ္ဘာကြီးမှာ မခက်ပါလား။

ဒီတော့ ရုပ်ဟာ ဒီခန္ဓာငါးပါးထဲမှာ အရေးအကြီးဆုံး အပိုင်းတစ်ပိုင်းဖြစ်နေတယ်။ နာမ်ခန္ဓာတွေကို ကမ္ဘာက မကြောက်ဘူး။ ရုပ်ကို ကြောက်တယ်။ လူတွေဟာ ရုပ်ကို တကယ်မသိဘူး။ အဟုတ်ကို တကယ်မသိဘူး။ ရုပ်လောကကြီးဟာ အင်မတန်ကျယ်ဝန်းတယ်။ ဘုရားက ဟောပစ်ခဲ့တာက ရုပ်သုံးမျိုးတောင် ရှိတယ်။

(၁) မြင်လည်းမြင်တယ်-ထိတွေ့လို့လည်းရတဲ့ရုပ်၊ ဒါကတော့ လူတိရစ္ဆာန်နဲ့တကွ လူသုံးပစ္စည်းပစ္စယ၊ တောတောင်ရေမြေ၊ နေလ၊ နက္ခတ်တာရာထိပဲ ပြောကြပါစို့။ အဲဒါတွေက မြင်လည်းမြင်ရတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လည်းပဲ ထိတွေ့နေကြရတယ်။ ဒါကတော့ အားလုံးသိကြတဲ့ရုပ်ပေါ့။

နောက်နံပါတ် (၂) အဲဒီရုပ်က မြင်တော့မမြင်ရဘူး။ ထိတွေ့တော့မှ သိရတဲ့ရုပ်။ ဥပမာ-လေ၊ လေထဲက ဓာတ်ငွေ့၊ နှာခေါင်းနဲ့ရှုကြည့်မှ သိရတဲ့ အမွှေးအကြိုင်၊ အပုပ်အစပ် စသည့်ရုပ်မျိုးကို ဆိုလိုတယ်။ ဟော အခုဆိုရင် လျှပ်စစ်ဟာလည်း ရုပ်ပဲ။ သူရှိတာ၊ မရှိတာ မြင်ရတာမဟုတ်ဘူး။ ကြီးကိုကိုင်ကြည့်မှ သိရတယ်။

နောက်နံပါတ် (၃) အဲဒီရုပ်က ဘာရုပ်မျိုးလဲဆိုတော့-သူ့ကို မြင်လည်းမမြင်ရဘူး။ ထိတွေ့လို့လည်းမရဘူး ဆိုတဲ့ရုပ်။ ဒီရုပ်အကြောင်းကို ရှေးခေတ်တုန်းက ပြောဖို့ အင်မတန်ခက်တယ်။ ယခုခေတ်မှာတော့ဖြင့်ရင်-ရုပ်အကြောင်း တကယ်နားလည်ကြတဲ့ သိပ္ပံခေတ်ဖြစ်လာတော့ အဓိပ္ပာယ်ကို ပေါ်အောင်ပြောဖို့ လွယ်လာပါပြီပေါ့။ အဲဒီရုပ်က ဘာသဘော

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့
 ကဏ္ဍမဟာ
 ဒီကနေ့
 သိပ္ပံထက်တော့
 အများကြီး
 ကျော်လွန်သွားနေတုန်းပဲ
 ရှိသေးတယ်

၆၆

ပုဒ်ပြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားဟော

ဒီကနေ့သိပ္ပံထက်တော့

အများကြီးကျော်လွန်သွားနေတုန်းပဲ

ရိုသေးတယ်

၉၉

လဲဆိုတော့ ဟောဒီ လေထဲမှာကို ရှိနေတဲ့ အထဲကရုပ်။ အခု ကျုပ်တို့ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တွေ့နေရတဲ့ လေပြင်ပဲ ပြောကြပါစို့။ ဒီလေပြင်ကြီးကို လူတွေက ခိုးခိုးလဟာပြင်လို့ပဲ ထင်တယ်။ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအထဲမှာ ရုပ်အမျိုးမျိုး ပါနေတယ်။ ဓာတ်အမျိုးမျိုးလည်း ပါနေတယ်။ ဘူတရုပ်၊ မူလနဲ့ ကြည့်ရင် တော့ဖြင့်ရင် ဩကာသလောကရဲ့ မြူပြင်ကြီးလို့ပဲ ဆိုရမှာပေါ့။ အဲဒီမြူတွေဟာ ရုပ်ပဲ။ ဒါလည်း ရုပ်ချည်းပဲ။

သို့သော်လည်းပဲ ရုပ်ထဲရှိတဲ့ ရုပ်ချင်းရဲ့သတ္တိက မတူကြဘူး။ ရုပ်ချင်းလည်း မတူကြဘူး။ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု အမျိုးတူတာမဟုတ်ဘူး။ ဟာ-ဒီထဲမှာ စားပွဲလေးတစ်လုံးချ၊ ရေဒီယိုလေးချ၊ သူ့ရွှေတဲ့ဟာလေး ကိုင်လှည့်လိုက်ရင် အသံတွေ ထွက်မလာဘူးလား။ အဲဒီအသံတွေဟာ သဒ္ဒ- ရုပ်ပဲ။ ဘယ်က ရောက်လာတာလဲ။ ဒီရုပ်တွေ ဒီလေထဲက ထွက်လာတာပဲ။ တရုတ်ပြည်ကဟာဆို တရုတ်ပြည်က လွှင့်လိုက်တဲ့အတိုင်း၊ အင်္ဂလန်ကဆို အင်္ဂလန်က လွှင့်လိုက်တဲ့အတိုင်း၊ ပြတ်ပြတ်သားသား လာမြည်တယ်။ အဲဒီဟာတွေဟာ- ဒီစာပြည်က အသံတွေနဲ့များ ရောသွားမယ်ထင်သလား။ မရောဘူး။ သတ်သတ်ကို မရောဘူး။ တစ်ခြားစီ ထွက်လာကြတယ်။ အဲဒါမြင်ကော မြင်ရရဲ့လား။ ကိုင်ကြည့်လို့ရတဲ့အမျိုးကော ဟုတ်ရဲ့လား။ သူ့ဓာတ်နဲ့သူ တွေ့အောင်ဖော်နိုင်မှ သိရတဲ့ရုပ်ပိုင်း။ ဒါလည်း ရုပ်ပဲ (ပါဠိတော်၊ ဇိဗိတေ နဂ္ဂပသင်္ဂဟော (၁) သနိဒဿနသပ္ပဋိယံရူပံ (၂) အနိဒဿနသပ္ပဋိယံရူပံ (၃) အနိဒဿနသပ္ပဋိယံရူပံ - ဒီယံရူပံ) ဒီယနိကာယ် - ပါထိကဝင်

သိင်္ဂီတီသုတ် (၂၀၂)။

အဲဒါ နှစ်ပေါင်း(၂၅၀၀)ကျော်ကတည်းက ဗုဒ္ဓရဲ့ ရုပ်သဘောသုံး

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ

ဆိုတာ

ဒီရုပ်နဲ့

နာမ်ခန္ဓာ

သုံးခုဖြစ်တဲ့

ဆိုတဲ့ဟာတွေ

မပေါ်ဘဲနဲ့

ဖြစ်ကိုမဖြစ်ဘူး

မိုး အဟောပဲ။ ဘယ်လောက်ထိအောင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ဟာ ကြီးပြီးများ မြင်လိုက်သလဲဆိုရင်- အဲဒီ သူပြောထားတဲ့ နှစ်ပေါင်း(၂၅၀၀)လောက် ရုပ်ပိုင်း အဖွင့်စကားကို ဒီကနေ တိုးတက်ပါတယ်-- ဆိုတဲ့ သိပ္ပံဆရာတွေ လိုက်လို့မခိုဘူး။ ရှင်းရှင်းပြောရရင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားဟော ဒီကနေ့သိပ္ပံထက်တော့ အများကြီး ကျော်လွန်သွားနေတုန်းပဲ ရိုသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓရဲ့ဉာဏ်တော်ကို ဒီကနေ့ သိပ္ပံနဲ့ နှိုင်းရတာ အဓိပ္ပာယ် သဘောပေါက်ရုံလောက်ပဲ နှိုင်းရတာဖြစ်တယ်။ အမှန်က နှိုင်းကို မနှိုင်းထိုက်သေးပါဘူး။

အဲဒီလို သူ့သဘောသူ့ဆောင်ပြီး သူ့သတ္တိနဲ့သူ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သလိုဖြစ်၊ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သလို ပျက်နေတဲ့ ရုပ်အဖွဲ့အစည်း ဒီရူပက္ခန္ဓာကို အတ္တက ဘာများ ဝင်ပြီး စွက်နိုင်သလဲ အမိန့်ပေးနိုင်သလဲ ရုပ်က ဘယ်အမိန့် ဩဇာမှ တကယ်တမ်း လက်ခံတာမဟုတ်ဘူး။ သူ့သဘော သူ့ဆောင်ပြီး သူ့အချိန်အခါ အကြောင်းအားလျော်စွာ ကြီးချိန်တန် ကြီးလာမှာပဲ၊ အိုချိန်တန် အိုမှာပဲ၊ သေချိန်တန် သေမှာပဲ။ အဲဒါ ဓမ္မနိယာမ။ အဲဒီ လို ဘယ်သူမှ အမိန့်ပေးလို့မရအောင် မပိုင်တဲ့ ရုပ်သဘာဝကို အတ္တက ငါထင်တာမဟုတ်ဘူးဟေ့- မှားတာပဲလို့ မင်းတို့ အများကို အမှန်ထင်နေတာပဲလို့ ဒီ ရူပံဘိက္ခဝေအနတ္တ ဆိုတဲ့ အပိုဒ်က ဆိုလိုတယ်။

အဲဒီနောက် ကျန်တဲ့ နာမ်ခန္ဓာလေးမျိုးဖြစ်တဲ့ ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ခန္ဓာလေးမျိုးကတော့ ရုပ်ကို

အမိပြုပြီးတော့မှ ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့ ခန္ဓာရိုးတွေဖြစ်တယ်။ ရူပက္ခန္ဓာ ဆိုတာက တော့ အခုတွင်ကပြောခဲ့သလို အရေးအကြီးဆုံး ပဓာနခန္ဓာပဲ။ နာမ်ခန္ဓာ (၄) ခုဆိုတာကတော့ ဒီ ရုပ်ခန္ဓာကို အမိပြုပြီးမှ ဖြစ်ရတဲ့ ခန္ဓာတွေဖြစ်တယ်။ ဒါတောင် ရုပ်ကတိုက်ရိုက်ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာစုမဟုတ်ဘူး။ ဖဿဆိုတဲ့ ထိတွေ့ခြင်း မပါဘဲနဲ့ မဖြစ်နိုင်ကြပါဘူး။ ဒီအထဲမှာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုတာက ဒီရုပ်နဲ့နာမ်ခန္ဓာသုံးခုဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ဟာတွေ မပေါ်ဘဲနဲ့ ဖြစ်ကိုမဖြစ်ဘူး။ (ခန္ဓာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် ပုဏမသုတ် -၇၉)

အနို့--ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရတို့ကတော့ ဖဿမပါဘဲနဲ့ ဖဿ အကြောင်းမခံဘဲ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတော့ကာ-ဖဿဖြစ်ပေါ်ပုံသဘောကို တစ်ခါကြည့်ကြအုံးစို့။ ဖဿဘယ်မှာ ပေါ်သလဲဆိုတာ မျက်စိနဲ့အဆင်းနဲ့ တိုက်တော့ စက္ခုသမ္ပဿ၊ နားနဲ့အသံတိုက်တော့ သောတသမ္ပဿ၊ နှာ ခေါင်းနဲ့ အနံ့နဲ့တိုက်တော့ ယာနသမ္ပဿ၊ လျှာနဲ့ အရသာနဲ့တိုက်တော့ မှ ဇိဟူသမ္ပဿ၊ ကာယနဲ့ဖောဋ္ဌဥ တိုက်မိတော့ ကာယသမ္ပဿ၊ မနောနဲ့ မမ္မနဲ့ တိုက်တော့ မနောသမ္ပဿ စသည်ဖြင့် ဖဿခြောက်မျိုး ပေါ်လာတယ်။

ဒီတော့ကာ ဖဿပေါ်ရတာ ဘယ်ဟာအကြောင်းပြုပေါ်ရသလဲ။ အတွင်းအကြည့်ရုပ်ခြောက်ခုနှင့် အပြင်အာရုံရုပ်ခြောက်ခုမပါဘဲ ဒီဖဿ တွေ မပေါ်နိုင်ဘူး။ ဖဿပေါ်တာ အရင်းစစ်တော့ ရုပ်နဲ့ရုပ်ချင်းတိုက်လို့ သာ ပေါ်တဲ့တရားဖြစ်တော့ သူတို့လည်းပဲ ရုပ်အကြောင်းမခံဘဲ ပေါ်နိုင် တဲ့တရားတွေ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ရုပ်နှစ်ခုတိုက်တဲ့ကြားထဲမှာ ဖဿမ ပေါ်တဲ့ခါ ဖဿပျောက်နေတယ်မဟုတ်လား။ ဒီမှာလည်း မျက်စိရှိတယ်။ ဟိုမှာလည်း အဆင်းရှိတယ်။ ဒီမှာလည်းပဲ နားရှိတယ်။ လူကလည်း အသေမဟုတ်ဘူး။ အဲဒါ ဖဿမပေါ်ဘူး။ ဖဿမပေါ်တော့ ဒီခန္ဓာတွေ ဟာ ဘယ်ရောက်လဲ။ ပျောက်ကိုနေတယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ နာမ်ခန္ဓာသုံး ပါး မရှိရင် ဒီဝိညာဏ်ဆိုတဲ့အသိဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာရော ဘယ်မှာလဲ။

သူလည်း ဘယ်လိုမှ မပေါ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါကြောင့် နာမ်ခန္ဓာတွေဟာ ယာယီပေါ်တဲ့ဟာတွေ၊ ရုပ်လောက် မထင်ရှားဘူး။

ရှေးစာကြီးတွေထဲကအတိုင်း တရားသေ ယူထား ကြတဲ့ အဆိုအမိန့်တွေကို ဟုတ်လှပြီလို့ ဆုံးဖြတ်ဖို့မလွယ် ဘူး။ ရှေးစွဲကြီးတွေဖြစ်တဲ့ ကျမ်းကြီးကိုင်ထဲကတော့ ကျမ်းစူးနေကြတာ။ သူတို့ကတော့ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ လူနဲ့မကွဲ၊ အမြဲရှိတယ်ဆိုပြီး မသေမချင်း ယူထားကြတာ ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီခေတ်ထဲမှာတော့ လက်တွေ့နဲ့ အံဝင်ဝင်ကျ မှ ပြောလို့၊ ဟောလို့ ဒီခေတ်လူတွေနဲ့ဖြစ်မယ်။ ဒီခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတာက နိုးကြားတဲ့သတိ ရှိနေတဲ့အခါကိုသာ ဆိုလိုတာ။ မနိုးကြားဘဲ သတိမေ့နေတဲ့လူမှာ ရူပက္ခန္ဓာ ဆိုတဲ့ ရုပ်ပဲ ထင်ထင်ရှားရှားရှိနေတာ တွေ့ရတယ်။

● ရုပ်မသိဘဲ
● နိဗ္ဗာန်မဆိုက်ဘူးလို့
● ဆိုထားပါလျက်နဲ့
● ရုပ်ကိုပယ်ပြီး
● ပြောချင်ကြတယ်။
● ရုပ်ပယ်လိုက်ရင်
● ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာန်လည်း
● ပယ်ကြတော့လို့
● ဆိုရာကျတော့မယ်

ဒီတော့ ဒို့တစ်တွေက ရုပ်မူလလို့ဆိုတော့ ကွန်မြူနစ်တွေလို စွပ်စွဲချင်ကြတယ်။ ဒီလိုစွပ်စွဲချင်ရင် ဖြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ကွန်မြူနစ်ဘုရားကြီးလို့ စွပ်စွဲ ကြပေတော့။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဘုရားကိုယ်တိုင် က (ရုပ်မသိတဲ့လူ-နိဗ္ဗာန်မသိနိုင်ဘူး)လို့ ဆိုထားတာရှိ တယ်။ (အင်္ဂုတ္တိုရ် ဇကနိပါတ် ကာယဂတသာသတိဝဂ် ကြီးတစ်ခုလုံးမှာ) ဒီအတိုင်းဟောထားတယ်။ အဲဒီမှာ ဒီရုပ်တွေကသာ တကယ်သိ၊ တကယ်ကို မင်လေးတန် ဖိုင်လေးတန်ပေါက် ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်မှာ အမှန်ပဲလို့ ဆိုထားတယ်။

အဲဒီလို ရုပ်မသိဘဲ နိဗ္ဗာန်မဆိုက်ဘူးလို့ ဆိုထားပါလျက်နဲ့ ရုပ်ကို ပယ်ပြီး ပြောချင်ကြတယ်။ ရုပ်ပယ်လိုက်ရင် ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာန်လည်း ပယ်ကြ တော့လို့ ဆိုရာကျတော့မယ်။ အဲ-ဆက်ပြောဖို့ ဒီရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊

သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးစလုံးဟာ တစ်ခုမှ အတ္တမဟုတ်လို့ မပိုင်ဘူး။ အစိုးလည်းမရကြဘူး။ အဲဒါကြောင့် အနတ္တဓမ္မတွေချည်းပဲ။ တစ်ခုမှ 'ငါ' တပ်လို့ရတဲ့အရာမပါဘူး။ (အဝံမမ ဒေသောဟ မသို့ဒေသော မေအတ္တာဟိ) အဲဒီခန္ဓာငါးပါးဟာ ငါပဲ၊ ငါ့ကိုယ်ပဲ၊ ငါ့ရုပ်ငါ့နာမ်တွေချည်းပဲလို့ ထင်မှတ်သမျှ အကုန်မှားတဲ့တရားတွေဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

အဲဒီ အနတ္တဒေသနာကြီးကို ဟောတဲ့ အချိန်ကာလနဲ့ ဒေသက ဘယ်မှာလဲဆိုတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၂၅၀၀) ကျော်ကာလက

မဟိ-အနောက်တိုင်းက တစ်ချို့ ပညာရှင်တွေကလည်း

အနတ္တ ဟ

ပုဒ္ဓတရား

ဟုတ်ဟန်မဟုတ်လို့

ဝေဖန်ကြတဲ့

လူတွေလည်းပမိုတယ်။

မစ္ဆိမဒေသ ဗာရာဏသီပြည်အနီးမှာ ငါးမိုင် လောက်ဝေးတဲ့ နေရာက မိဂဒါဇုန်တော ထဲမှာ ဟောတဲ့တရား။ တရားနာသူတွေက ဘယ်လိုလူတွေလဲဆိုတော့ အဲဒီ ခေတ်တစ် လျှောက်လုံးမှာ အလွန် လူကြိုက်များနေတဲ့ အတ္တဝါဒကြီးကို လက်ခံထားတဲ့ ကောဏ္ဍည တို့လူ၊ ဟိန္ဒူ၊ ဗြဟ္မဏတို့ရဲ့ မဟာဘာရတ ကျမ်းကြီးက ဆိုထားတဲ့ အတ္တဝါဒအခြေခံ တရားတွေက အလွန် ခေတ်စားကျယ် ပြန့်နေတဲ့ အခါကြီးဖြစ်တယ်။

အဲဒီလောက် အတ္တဝါဒအယူသည်းနေတဲ့ ကောဏ္ဍညတို့လူစုကို ဒီခန္ဓာငါးပါးဟာ ရုပ်နာမ်သက်သက်ပဲ။ ရုပ်နာမ်ဆိုတာ ဗြဟ္မတရားမဟုတ်ဘူး။ ဥပါဒါန်ကလဲလို့ ဝွဲလမ်းရင်လည်း အင်မတန် စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဖြစ်တဲ့တရားမျိုး။ ဒါကြောင့် အတ္တဆိုတာမဟုတ်၊ အနတ္တဓမ္မပဲလို့သိ။ အဲဒီလိုသိရင် ဥပါဒါန်ကွာမယ်။ ဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ တရားကွာရင် အနုပါဒါန ကုန္ဒာ ဖြစ်မယ်ဆိုတဲ့သဘောကို ပေါ်လွင်အောင် အကျယ်ချဲ့ပြီးတော့ ဗုဒ္ဓဟောခဲ့တဲ့သုတ်ပဲ။ အဲဒါတစ်ချို့က ဒီဗုဒ္ဓဘာသာထဲကတောင် အနတ္တ

ဘုရားမဟောဘူးလို့ ငြင်းနေကြတာတွေ ရှိသေးတယ်။

ဟို-အနောက်တိုင်းက တစ်ချို့ပညာရှင်တွေကလည်း အနတ္တဟာ ဗုဒ္ဓတရား ဟုတ်ဟန်မတူဘူးလို့ ဝေဖန်ကြတဲ့လူတွေလည်းပဲရှိတယ်။ သူတို့က ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ သဗ္ဗဓမ္မာအနတ္တ ဆိုတဲ့စကားအရ နိဗ္ဗာန်လည်းပဲ ဘယ်သူမှမရနိုင်တဲ့အတွက် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သွားလည်းပဲ ဘာအကျိုးမှ ရှိမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုကြတယ်။ ဒို့ဗမာပြည်မှာလည်း အနတ္တဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန် သွားမယ့်အစားတော့ဖြင့်ရင် ဒီဘဝထက် ဟိုဘဝကောင်းတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာလေးပဲ ပြုလုပ်ပြီး သွားတာပဲ ကောင်းပါတယ်လို့ အယူမှားတွေ ဝင်နေကြတယ်။

အဲဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို တိုက်ရိုက်ညွှန်းထားတဲ့ ဒီအနတ္တလက္ခဏာ သုတ်ကို သေသေချာချာဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် အင်မတန်နည်းတယ်။ ဒါန ကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ၊ မဂ္ဂကထာ- ကာမာနံအာဒိနဝကထာ-ဆိုပြီး ဘုရားဟောနည်း နိဿျည်းငါးမျိုးရဲ့အနက်က ပထမသုံးမျိုးပဲ ဟောကြ၊ ပြော ကြပြီးတော့ မဂ္ဂင်ကိုဟောတဲ့ မဂ္ဂဂါထာနဲ့ ကာမာနံအာဒိနာ ဂကထာ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ သံသရာအဖြစ် ဒေါသတွေကို ဖွင့်ဆိုတဲ့ ဓမ္မစကြာနဲ့ အနတ္တ လက္ခဏာသုတ်ကျတော့ အရင်ကဖြင့် မဟောခဲ့ကြတာပဲ များပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒို့တစ်တွေလည်းပဲ သံသရာဘေးတွေ လျှောက်ဟော နေတဲ့ တရားတွေ ပယ်ပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်မြင်အောင် အခူလိုဟောကြရတယ်။ အဲ-ဟောတော့ ဘာဖြစ်သလဲ။ ဒါနကထာ၊ သီလကထာဆရာတို့က ဝယ်ပြီး လိုလားပေးမမူကြဘူး။ ဒါကြောင့် ပါဠိတော်အကိုးအကားနဲ့ အထောက်အထားတွေပြုပြီးတော့ ဟောနေကြရတယ်။ ဟုတ်ကလား။ ကဲ-နောက်အပတ်မှ ဆက်ကြအုံးစို့။ ။

၅။ နတ်မှီတောရန္တိဟောသော ဆရာတော်ကြီး၏ အနတ္တသမုဒ္ဓါ နိဂုံး

မှတ်ချက် ။ ။ စက္ခုအခက်အခဲကြောင့် စာမျက်နှာ မခန့်၍ အရှေ့ကြီးသော တရားပိုင်ကိုသာ ဖော်ပြ လိုက်ရ ပါသည်။

အနတ္တဆိုတဲ့ စကားတစ်လုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သေသေချာချာ သဘောပေါက်ရင် ဟို-ရှေ့ဆော်ဗြဟ္မာဏဝါဒ ထဲက အတ္တအယူနဲ့ ဖော်ထုတ်ထားတဲ့ ဘုံစဉ်း၊ အနာဂတ် ဘဝကောင်း-ဘဝဆိုးအယူတွေဟာ တစ်ခါတည်း ပျက် တယ်။ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေလည်း ပျက်တယ်။ ဘယ်ဘဝ ကျတော့ ဘာဖြစ်တယ်၊ ညာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အထက်နတ် ဗြဟ္မာဝါဒရော၊ ဟို-မြေကြီးထဲက ငရဲတွေအထပ်ထပ် ဆိုတာတွေရော အားလုံးပျက်တယ်။ မရှိတော့ဘူး။

ဘာပြုလို့လဲ။ အဲဒါဟာတွေ့ဖို့ကိုဖြစ်မယ့် အတ္တ၊ ဖြစ်ချင်တဲ့အတ္တ၊ မျှော်လင့်တောင့်တတဲ့အတ္တက မရှိ တော့ဘဲကိုး။ ဒါတင်လား။ မကသေးပါဘူး။ ဟောဒီမှာ ဒီကိုယ်မှာ ဖြစ်ပေါ် ဖွဲ့စည်းလာခဲ့တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကိုလည်း အတ္တနဲ့စွဲတဲ့ ဥပါဒါန်တွေလည်း ပျက်ပြီ။ ဘာဆိုဘာမှ စွဲစရာ၊ တွယ်တာစရာ မကျန်တော့ဘူး။ အစွဲအားလုံး ပြုတ်တုတ်သွားတယ်။ တကယ်အနတ္တရဲ့ သဘောအမှန်ကိုသာ တကယ်သိ၊ အဲဒီသိတဲ့ လူဟာ သိတဲ့အချိန်တခဏကစပြီး တကယ်နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကို မြင်နိုင်သိနိုင်တယ်။ ဒီလောက် လေးနက်တယ်။

သူ့မှာ ဘာသာကျန်တော့သလဲဆိုရင် သဘာဝဓမ္မကို မြင်တဲ့အမြင်

တကယ်
အနတ္တရဲ့
သဘောအမှန်ကိုသာ
တကယ်သိ၊
အဲဒီသိတဲ့လူဟာ
သိတဲ့အချိန်
တခဏကစပြီး
တကယ်
နိဗ္ဗာန်ခဏ
ဆိုတာကို
မြင်နိုင်သိနိုင်တယ်။

တစ်မျိုးပဲကျန်တယ်။ အဲဒီအမြင်ကိုသာ သတိကသာမြင်တဲ့ အမြင်မျိုးနဲ့ သာ မြင်တယ်။ အတ္တကမြင်တဲ့အမြင်မျိုး မဟုတ်တော့ဘူး။ 'ငါ' မြင်တယ် ဆိုတဲ့ စကားမျိုးရဲ့အမြင်က အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးနဲ့ပဲသိတယ်။

အနိ သူ့စကားအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပုံ ကြည့်လေ။ (ယံ ကိစ္ဆိရူပံ- တာကာ စိဝေဒနာ၊ ယာကာစိသညာ၊ ယေကေ စိသင်္ခါရာ၊ ယံကိစ္ဆိဝိညာဏံ၊ အတိ တာနာဂတ ပဗ္ဗပ္ပန္နံ၊ အဇ္ဈတ္တဝါ၊ ဗဟိဒ္ဓါဝါ၊ သုခမံဝါ၊ ဩဋ္ဌာရိကံဝါ၊ ဟိနံဝါ၊ ပဏီ တံဝါ၊ ယံဒုရေ သန္တိကေဝါ၊ သဗ္ဗာဝေဒနာ၊ သဗ္ဗာသညာ၊ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ၊ သဗ္ဗံဝိညာဏံ)ဆိုထားတော့ အဲဒီရုပ်မှန်သမျှ၊ ဘယ်ရုပ်မျိုးပဲဖြစ်ဖြစ် အနတ္တပဲ။ ဒီအတိုင်းထဲက အားလုံး ဒီလူဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်အဖွဲ့အစည်း သက်ရှိသဘာဝ မှာ ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ခန္ဓာငါးပါးစလုံးဟာ ဘာလဲဆိုတော့-

မျက်စိကမြင်လို့၊ နားကကြားလို့၊ နှာခေါင်းကနံလို့၊ လျှာကတွေ့ လို့၊ ကိုယ်ကထိလို့၊ မနောဆိုတဲ့ ဟဒယနဲ့ အဲဒီအမြင်အာရုံငါးမျိုးအသိနဲ့ တစ်ခါဆက်တွေ့သွားလို့ အဲဒီလို ဒီကာယမှာရှိနေတဲ့ အကြည်ပသာဒရုပ် တွေက သူ့သဘောသူ့ဆောင်ပြီး သူ့ဟာသူထင်မှတ်သွားတာတွေ၊ သူ့ဟာ သူ့ဖြစ်ဖြစ်လာပြီး သူ့ဟာသူ အနိစ္စဓမ္မတို့ထုံးစံအတိုင်း ပျက်ပျက်သွားကြ တဲ့ဟာတွေချည်း ဖြစ်ကုန်တော့- ဒီအတ္တဆိုတဲ့ အထင်အစွဲက ဒါတွေ (ငါလုပ်တာ-ငါပိုင်တာ) လို့ပြောလို့ ဖြစ်ကိုမဖြစ်တော့ဘူး။

အဲဒီလို အတ္တဆိုတာပျောက်ပြီး အနတ္တသဘောနဲ့မြင်လာတော့ နောက်တစ်ဆင့် ဘာဖြစ်လာသလဲဆိုတော့ ပြောရမှာတော့ အားတော့နာ စရာပေါ့လေ။ ဒကာကြီး၊ ဒကာမကြီးတို့က မြင်တွေ့နေတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် လူတွေ၊ တိရိစ္ဆာန်တွေ၊ သစ်ပင်တောတောင်၊ နေ့၊ လ၊ နက္ခတ်တွေ မကပါ ဘူး။ စေတီပုထိုး၊ ဆင်းတုတွေပါ အားလုံး ရုပ်တွေချည်းမို့ ရုပ်အဖြစ်နဲ့ သိတော့တယ်။ အဲ-သားသမီးလည်း ငါ့ဟာပဲဆိုတာမျိုးတော့ ဝေးရော။ ဒီခန္ဓာငါးပါးစလုံးကိုတောင် လေရယ်၊ ရေရယ်၊ အာဟာရရယ် ပေါင်းစပ်

ထားတဲ့ကာယ (ကိုယ်) သက်သက်ပဲလို့ သိမြင်လာတယ်။ အဲဒီလို သိတဲ့ အသိက နောက်တစ်ဆင့် ဘယ်လိုဖြစ်လာသလဲဆိုတော့ (နေတံမမ နေ သောဗာမသမ္ပိ-နမေသော အတ္တတိ-ဝေမေတံ ယလာဘူတံ သမ္ပပညာယ-ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ငါပိုင်,ငါဆိုင် ငါဟာပဲဆိုတဲ့ အယူမရှိတော့ဘူး။ ဒီလို အထပ်ထပ် အလီလီ ဆင်ခြင်ပါများတော့ ယထာဘူတံ ဟုတ်တဲ့အတိုင်းပဲ - မြင်တော့,သိတော့တယ်။

၆၆
တကယ်တမ်းက
သေတဲ့တစ်နေ့
အားလုံး
သူတစ်နဲ့
သူဆိုင်ရာ
သူဟာသူ
ပြောင်းလဲ
သွားကြမယ်
ဘုတ ရဲ့
ဟာတွေချည်း
ဖြစ်နေပြီဟုတ်လား
၆၆

ရုပ်ကိုရုပ်ပဲ ရုပ်ချည်းပဲလို့ အားလုံးကို တပြေးတည်း တသံတည်းမြင်တော့ ဘာဖြစ်လာသလဲဆိုရင် ရှေးရှေးက မှတ်သား,ခံစား ဖြစ်ပျက်လာတာတွေရော၊ ယခုမှတ်သား,ခံစား ဖြစ်ပျက်နေတာတွေရော၊ နောင် ဖြစ်ပျက်ဦးမယ်လို့ဆိုတဲ့ဟာတွေရော၊ နုတာတွေရော ရင့်တာတွေရော၊ နုတာတွေကနောင်ဖြစ်ပျက်ဦးမယ်လို့ဆိုတဲ့ သစ်သီးလေးကအစ၊ သားသမီးအထိ ရင့်ဆိုတာက ဒီကမ္ဘာ စကြာဝဠာ၊ နေ,လ,နက္ခတ်တို့ ယုတ်တယ်ဆိုတဲ့ မစင် ဘင်ဘုတ်တွေရော၊ မြင့်မြတ်ပါတယ်လို့ဆိုတဲ့ ဓာတ်တော် မွေတော် ဆိုတာတွေရော ဟိန်ဝါပဏီတံဝါဆိုတာ ဒါတွေမျိုးပေါ့။

အတွင်းက(၃၂)ကောဋ္ဌာသရော၊ အပြင်ကလူတွေ တိဇ္ဈာန်တွေ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေရော အားလုံးသော သင်္ခါရမ္ပ-သခံတသဘော၊ ဖြစ်ပျက် မကင်းသေးတဲ့ဟာတွေ အားလုံးပေါ့လေ။ အဲဒါတွေအားလုံး (ဘူတ) ဆိုတဲ့ အခြေခံဓာတ်ကြီးလေးပါးရဲ့ အစုအပေါင်းနဲ့ ခေတ္တယာယီဖွဲ့စည်းတဲ့ သဏ္ဍာနပညတ်--ခေတ္တယာယီမျှ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတွေချည်းဆိုတာကိုး။ ယထာဘူတံ အမှန်ကို အမှန်သဘာဝအတိုင်း မြင်လာပြီး လိမ်လို့မရတော့ဘူး။

လှည့်စားမခံတော့ဘူး။

ဒီတော့-နတ်ဆိုတာလည်း (ဘူတ) အဖွဲ့က လွတ်မလား။ လူကော မလွတ်ပါဘူး။ တောတောင် သမုဒ္ဒရာတွေကော အရင်းခံကတော့ ဒီ(ဘူတ) ဆိုတဲ့ ဩကာသလောကရဲ့ ပစ္စည်းတွေ သက်သက်ပဲမဟုတ်လား။ အဲ-နောက်ဆုံး ဒီခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ ဆိုတာတွေဟာ ဒီဩကာသလောကရဲ့ ပစ္စည်းစု၊ သင်္ခါရလောကရဲ့ ပစ္စည်းစု၊ သတ္တလောကဆိုတာရဲ့ ပစ္စည်းစု၊ ကိုယ်ပိုင်, ကိုယ်ဆိုင်ဖို့ဆိုတာက အထင်သက်သက်ပဲ။ တကယ်တမ်းက သေတဲ့တစ်နေ့ အားလုံး သူ့ဓာတ်နဲ့သူဆိုင်ရာ သူ့ဟာသူ ပြောင်းလဲသွားကြမယ့် ဘူတရဲ့ဟာတွေချည်း ဖြစ်နေပြီ မဟုတ်လား။

ဘူတကို ရူပလို့ ပြောင်းလဲခေါ်တာပါပဲ။ ခေါ်လောက်စရာဖြစ်အောင် မြင်ရ,တွေ့ရတော့ ပုံစံက ပုထုဇဉ်ကို လှည့်စားလိုက်သကဲ့။ အဲဒီ လှည့်စားမှုခံရတော့ အဆင်းသဏ္ဍာန်ကို လူပဲ၊ မိန်းမပဲ၊ တိရိစ္ဆာန်ပဲ၊ ရွှံ့စရာကြီး၊ ကြောက်စရာကြီး၊ ချစ်စရာကြီး စသည်ဖြင့် ဖြစ်ကုန်ကြတာ။ ထိတ်လန့်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ဝိုးရိမ်ခြင်း၊ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းဆိုတဲ့ ဒုက္ခတွေ ဝင်လာကုန်ကြတော့ ဒီလူတွေ ဒုက္ခဖြစ်တယ်ဆိုတာ အဲဒါကြောင့်ချည်းပဲ-ဟုတ်ကလား။

အဲဒါ ဘယ်က စသလဲ။ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းက စတယ်။ နောက်-တပ်မက်ခြင်း၊ တပ်ငြိစွဲလမ်းခြင်းတွေဖြစ်ပြီး ဝဋ်သံသရာကြီးထဲက အတွေး

၆၆
ဒီတစ်လောကလုံးမှာ
ဖြစ်နေတဲ့
သင်္ခါရ
သက်ရှိသက်မဲ့တွေ
ကိုကစ
တကယ်သာ
အနတ္တဓမ္မတွေချည်းပဲလို့
ဟာကယ်သိရင်
ဒီနေရာတင်
ဥပါဒါန်
အကုန်ပြုတ်တယ်
၆၆

နဲ့ အမျှော်နဲ့၊ အကြောက်နဲ့ အချစ်နဲ့ လျှောက်လည်ကုန်ကြပါလေရော။

အဲဒါကို ဘုရားက သဘောပေါက်အောင် အနတ္တလက္ခဏာသုတ် ဆိုပြီး ဟောတော်မူတာပဲ။ အဲဒါ-မူလကတော့ ဗြဟ္မဏဝါဒီဟောင်းတွေဖြစ်တဲ့ ကောဏ္ဍည၊ ဝဗ္ဗ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနံ၊ အဿဇိ ဆိုတဲ့ မိဂဒါရန်တောထဲမှာ ဘုရား ဖြစ်ဖြစ်ခြင်း ဟောတဲ့တရားပေါ့လေ။ ပထမဟောတာက မေဗ္ဗစကြာဟော တယ်။ အဲဒီမေဗ္ဗစကြာမှာက (သံဓိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓပိ) ဆိုတဲ့စကားကို အတ္တဝါဒီဟောင်း ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့က နားမလည်ကြလို့ သစ္စာ ၄ ပါးတော့ သိပြီ။ သို့ သော် အနာဂါမ်မှာတွင် တစ်ခဲနေတာ။ ဘုရားမြင်တော်မူလို့ ဟောဒီ-အနတ္တ လက္ခဏာသုတ်နဲ့ ထပ်ပြီး ရှင်းဟောပြတော့မှ အရမတ္တဖိုလ်ကို ဆိုက်ကြရတယ်။

တရားရဲ့ အရင်းစစ်လိုက်တော့ လက္ခဏာဉာဏ်ဆိုတဲ့ (အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ) နဲ့ ဒီခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ပုံကို တိုက်ပြီး ဟောချလိုက် တာပေါ့လေ။ ဒီတော့ ဒို့ဗုဒ္ဓသာသနာရဲ့ တရားတော်အားလုံးရဲ့ အချုပ် ဟာ ဘာလဲဆိုရင် ဒီလက္ခဏာသာပဲ အဓိကပါပဲ။ အနတ္တဉာဏ်ဆိုက်တယ် ဆိုတာလည်း လက္ခဏာဉာဏ်ဝင်တာကို ခေါ်တာပါပဲ။ လက္ခဏာဉာဏ် ဝင်ရင်လည်း မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်တာပါပဲ။ ဟုတ်ကလား။

ဒို့လူတွေဆိုတာက မပိုင်ပါဘူး။ မဆိုင်ပါဘူးလို့ တကယ်သိရင် တကယ်မလိုချင်ကြပါဘူး။ ဟိုဒင်းကြည့်ပါလား - ကုန်တိုက်ကြီးတွေထဲ ပစ္စည်းတွေဆိုတာ ပြည့်လို့၊ အဲဒါတွေ “ငါ့ဟာငါ့ပိုင်” တွေချည်းပဲလို့ ဘယ် သူမှ မမှတ်ကြတော့ အဲဒီဆိုင်ကြီး မီးလောင်သွားရင် ပူတဲ့၊ ဆွေးတဲ့သူ ဘယ်မှာ တကယ်ရှိလို့လဲ။ အေး-အဲဒီဆိုင်ကဝယ်လာတဲ့ ထီးကလေး တစ်ချောင်း မီးလောင်ပေါက်ရင်တော့ နှုတ်ဖျော့လို့မဆုံး ဖြစ်ကြတယ် မဟုတ်လား။

အခုလည်း ဒီတစ်လောကလုံးမှာ ဖြစ်နေတဲ့ သင်္ခါရသက်ရှိသက်မဲ့ တွေကိုကစ တကယ်သာ အနတ္တဓမ္မတွေချည်းပဲလို့ တကယ်သိရင် ဒီနေ ရာတင် ဥပါဒါန်အကုန်ပြုတ်တယ်။

အခု ဒီအနတ္တဒေသနာတော်ဆိုတာလည်း ဘာကိုအဓိကထား ဟောတဲ့တရားလည်းဆိုရင် ဒို့ဒကာ၊ ဒကာမတွေနဲ့ ဒို့လူစုတွေအားလုံးမှာ ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ ဟောဒီ-ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ဟာ၊ ငါ့ပိုင်၊ ‘ငါ’ အစစ်လို့ စွဲ နေတဲ့အစွဲ၊ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတာကြီးတွေကို ငါ့စွဲမထားဘဲ ငါ့စွဲပြုတ် ရင်တော့ ဒီရုပ်နာမ်မှာစွဲနေတဲ့ ဥပါဒါန်တွေ ကွာကျပြီး အစွဲလွတ်သွားတဲ့ အနုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်သွားမယ်။ အဲဒါ နိဗ္ဗာန်ပဲ။ လက်ငင်းယခုဘဝ အသက်မသေခင်မှာကို ရောက်ရမယ့်တရားက ဒါပဲ။

စေပသံ-ဘိက္ခဝေ-သုတဝါ၊ အရိယသာဝ ကောရူပံသ္မိဝိ နိဗ္ဗန္ဓတိ- ဒီတော့ အနတ္တလို့သာသိ-သိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရုပ်မှာလည်း တပ်မက်မှုမရှိ၊ ငြီးငွေ့လာပြီ။ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏတို့ မှာလည်း နိဗ္ဗန္ဓတိ- ငြီးငွေ့လာပြီ။ နိဗ္ဗတံဝိရုဇ္ဈတိ- ငြီးငွေ့တော့ အစွဲကွာလာပြီ။ မတပ်မက် တော့ဘူး။ ဝိရာဂါဝိမုစ္စတိ- မတပ်မက်တော့ အဲဒီတပ်မက်မှု (တဏှာ) က လွတ်လာပြီ။ ဝိမုတ္တသ္မိ- ဝိမုတ္တသ္မိတိ- ဉာဏ်ဟောတိ- ခိဏာဇာတိ- ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ- ဒါက အဲဒီလိုလွတ်တာလည်း လွတ်မှန်းသိတဲ့ဉာဏ်အမြင်က ပေါ်လာဦးမှကိုး။

ဟို-ထောင်ကျနေတဲ့ အကောင်မျိုးတို့ ထောင်အပြင်ခေါ်ထုတ် လာပြီး မင်းသွားချင်ရာ သွားပေတော့လို့ ဆိုတာကို အဲဒီအကောင်က ကြောင်ကြည့်နေတာမျိုး မလုပ်နဲ့တော့။ ထောင်အပြင်လိုက်ပို့ပြီး သွားချင် ရာသွားပါတော့ဆိုတာတောင် သူက-အူကြောင်ကြောင်လုပ်နေပြီး သား က ဘယ်လိုပြောပဲ၊ မယားက ဘာမှာအုံးမှာလဲ စသည်ဖြစ်နေရင် ထောင် ထဲပြန်ဝင်ချင်စိတ် ပေါ်လာချင်လာအုံးမယ်။ ဒီတော့ လွတ်တာကို လွတ်ပြီ လို့ သိတဲ့ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနလည်း လိုသေးတယ်- ဟုတ်ကလား။ ကဲ- တော်ကြရောပေါ့ -----။

ဆရာတော်သျှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏
ဗုဒ္ဓသာသနာ ၂၅၀၀ပြည့်
အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်မှကဗျာများ

ဗုဒ္ဓအခြေခံသဘောတရား

အဋ္ဌိ-အပြစ်-အရိပ်-အထင်
အန္တိကဓား ထင်လျားသိမြင်
အဖြစ်အရိပ် ခဲကြိတ်ပြုပြင်
အထင်-ပစ် အနှစ်နိဗ္ဗာန်ဝင်

ဗုဒ္ဓဩဝါဒ

ကိုယ့်ရုပ်ကိုယ်ပြောင်း ကိုယ်ကောင်းအောင်ကြံ
ကိုယ့်အစာကိုယ်စား ကိုယ်မှားလျှင်ခံ
ကိုယ့်လှေကိုယ်ထိုး ပရီးနှင့်ပုဂံ
ကိုယ့်ဇိမ်တွေ့ ကိုယ်မွေ့ကိုယ်ပင်စံ

ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်

နီဝရဏ ငါးဝပယ်ခြိုင်း
သီ-သံ-သ-သံ လေးတန်ပိုင်နိုင်
စား-သောက်-ရှု-ထုပ် သိမ်းချုပ်ခါယိုင်
ဈာန်မဂ်ခြမ်း တက်လှမ်းနိဗ္ဗာန်တိုင်

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ

အာရုံငါးဝ ရူပဓမ္မ
သ္မဟာသုတား အလကားဟာတွေ
စ-သ-ယ-ဇ-ကနှင့် ဆုံချေ
ကောင်းဆိုးခွဲ ပေါ်မြဲဝိညာဏေ